

Balkány Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája 2023

Egyeztetési verzió – 2023. április 30.

Készítette:
MEGAKOM Tanácsadó Iroda

Megbízó:
Balkány Város Önkormányzata

2023. április 30.
Egyeztetési verzió

www.megakom.hu

TARTALOMJEGYZÉK

1	BEVEZETÉS	5
2	HELYZETELEMZÉS ÖSSZEFOGLALÁSA	6
2.1	A városi szintű helyzetelemzés összefoglalása	6
2.1.1	A település és környezetének fejlesztését befolyásoló külső és belső tényezők összefoglaló értékelése	8
2.2	A városrészi szintű helyzetelemzés összefoglalása	9
3	KÖZÉPTÁVÚ CÉLOK ÉS AZOK ÖSSZEFÜGGÉSEI	11
3.1	Jövőkép és átfogó célok	11
3.2	A stratégiai fejlesztési célok meghatározása	12
3.2.1	Városi szintű középtávú tematikus célok	12
3.2.2	Városrészi szintű területi célok	16
3.3	A tematikus és a területi célok közötti összefüggések bemutatása	21
4	A MEGVALÓSÍTÁST SZOLGÁLÓ BEAVATKOZÁSOK	22
4.1	Akcióterületek kijelölése, a kijelölés és lehatárolás indoklása	22
4.1.1	Élhető város akcióterület	22
4.1.2	Ipar és gazdaságfejlesztési akcióterület	26
4.2	Az akcióterületeken kívül végrehajtandó, a település egésze szempontjából jelentős fejlesztések	27
4.3	A tervezett fejlesztések összefoglaló bemutatása	27
4.4	A tervezett fejlesztések illeszkedése a stratégia céljaihoz	28
5	ANTISZEGREGÁCIÓS PROGRAM	29
5.1	A település szegregátumainak és szegregáció által veszélyeztetett területeinek bemutatása	29
5.1.1	A szegregátumok összehasonlító elemzése	29
5.1.2	A szegregátumok területenkénti helyzetelemzése	32
5.2	Az elmúlt években megvalósított, a szegregátumokat érintő beavatkozások	35
5.3	Antiszegregációs intézkedési terv	36
5.3.1	A szegregáció mérséklését vagy megszüntetését célzó intézkedések	36
5.3.2	A tervezett fejlesztések szegregációs hatásainak kivédésére hozott intézkedések	37
5.3.3	A szegregációt okozó folyamatok megváltoztatására, hatásuk mérséklésére teendő intézkedések	38
6	A STRATÉGIA KÜLSŐ ÉS BELSŐ ÖSSZEFÜGGÉSEI	40
6.1	Külső összefüggések	40
6.1.1	Illeszkedés EU 2020 tematikus célkitűzéseire	40
6.1.2	Illeszkedés az országos és megyei területfejlesztési tervdokumentumokhoz	41

6.1.3	Egyéb helyi fejlesztési és rendezési dokumentumokkal való kapcsolat	44
6.2	Belső összefüggések	45
6.2.1	A célok és a helyzetértékelésben bemutatott problémák kapcsolata	45
6.2.2	A célok logikai összefüggései	47
6.2.3	A stratégia megvalósíthatósága	48
6.2.4	A célok megvalósítása érdekében tervezett tevékenységek egymásra gyakorolt hatása	49
7	A STRATÉGIA MEGVALÓSÍTHATÓSÁGÁNAK FŐBB KOCKÁZATAI	51
8	A MEGVALÓSÍTÁS ESZKÖZEI ÉS NYOMON KÖVETÉSE	54
8.1	A célok elérését szolgáló fejlesztési és nem beruházási jellegű önkormányzati tevékenységek	54
8.2	Az ITS megvalósításának szervezeti keretei	55
8.2.1	A városfejlesztés jelenlegi szervezeti rendszere	55
8.2.2	Az ITS megvalósításának intézményi háttere	56
8.3	A településközi koordináció mechanizmusai, együttműködési javaslatok	57
8.4	A partnerség biztosítása az ITS készítése és megvalósítása során	57
8.5	Monitoring rendszer kialakítása	58
8.5.1	Az ITS intézkedéseikhez kapcsolódó output és eredményindikátorok meghatározása	58
8.5.2	A monitoring rendszer működtetési mechanizmusának meghatározása	61

ÁBRAJEGYZÉK

1. ábra:	Balkány elhelyezkedése	6
2. ábra:	Balkány városrészei	10
3. ábra:	Balkány Város Integrált Településfejlesztési Stratégiájának célrendszere	20
4. ábra:	A tematikus és a területi célok közötti összefüggések	21
5. ábra:	A város akcióterületei	22
6. ábra:	Balkány város szegregált és szegregációval veszélyeztetett területei	29
7. ábra:	Balkány anti-szegregációs terv célrendszere	37
8. ábra:	Szabolcs-Szatmár-Bereg Megye Területfejlesztési Programjának célrendszere	42
9. ábra:	A monitoring folyamatának összefoglalása	62

TÁBLÁZATOK JEGYZÉKE

1. táblázat:	SWOT – belső tényezők összefoglaló értékelése	8
2. táblázat:	SWOT – külső tényezők összefoglaló értékelése	9
3. táblázat:	A település fejlesztését szolgáló átfogó célok és részcélok kapcsolata	12

4. táblázat: A fejlesztések összefoglaló bemutatása (státusz, ütemezés, finanszírozás)	27
5. táblázat: Stratégiai célok és projektek kapcsolata	28
6. táblázat: A lakónépesség számának változása 2001 és 2011 között a szegregátumokban	30
7. táblázat: A szegregátumokban élők képzettségi és szociális jellemzői, 2011	31
8. táblázat: Lakhatási mutatók Balkány szegregátumaiban, 2011	32
9. táblázat: Az ITS keretében tervezett fejlesztések illeszkedése az EU 2021-2027-es programozási időszak célkitűzéseire	40
10. táblázat: Illeszkedés az OFTK célrendszeréhez	41
11. táblázat: Az ITS tematikus céljainak illeszkedése a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Területfejlesztési Program prioritásaihoz	43
12. táblázat: A városi szintű középtávú tematikus célok és problémák kapcsolatai	46
13. táblázat: A városi szintű középtávú tematikus célok és adottságok kapcsolatai	47
14. táblázat: A települési célok logikai összefüggései	48
15. táblázat: A beavatkozások logikai összefüggései	49
16. táblázat: A stratégia megvalósíthatóságának főbb kockázatai	51
17. táblázat: Tematikus célok eredményindikátorai	59
18. táblázat: Területi (városrészi célok) eredményindikátorai	59
19. táblázat: Az ITS keretében tervezett fejlesztések output indikátorai	60

1 BEVEZETÉS

A korábbi Európai Unió tervezési időszakokhoz hasonlóan a 2021-2027-es periódusban is fontos szerepe van az integrált fejlesztéseket megalapozó, városi szintű stratégiai terveknek. Ennek érdekében Balkány város felülvizsgálja és aktualizálja korábbi Integrált Településfejlesztési Stratégiáját (ITS).

Az ITS a város középtávú városfejlesztési céljait, a célok elérését szolgáló beavatkozásokat fogalmazza meg. A város az ITS-ében határozza meg, a tervezési időszak során a település fejlődését szolgáló tevékenységek megvalósulásának legfőbb kereteit. A dokumentum alapjaiban határozza meg a város jövőbeli fejlődési irányait, lehetőségeit, ezért fontos egy reális célokat kitűző, jól megtervezett, megvalósítható stratégia kialakítása.

Jelen dokumentum Balkány Város Integrált Településfejlesztési Stratégiájának 2022. évi felülvizsgálata, amely kijelöli a középtávon (4-10 év) elérendő fejlesztési célokat, a megvalósítást szolgáló beavatkozások körét és a megvalósítás eszközeit – elsősorban a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz (TOP Plusz), másodsorban az ágazati operatív programok forrásainak, illetve egyéb (nemzetközi, hazai és magán) fejlesztési források felhasználásához.

Az ITS felülvizsgálata a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet előírásainak megfelelően történt.

A város korábbi Integrált Településfejlesztési Stratégiájának elkészítését egy részletes megalapozó vizsgálat (helyzetfeltárás, helyzetelemzés, helyzetértékelés) előzte meg, amely – számszerűsített adatokra, tényekre, tendenciákra támaszkodva – mutatta be a város gazdasági és társadalmi folyamatait, legfőbb erősségeit, adottságait, valamint gyengeségeit, problémáit. A megalapozó vizsgálatban feltárt helyzetre és a készítés óta eltelt időszak folyamataira, tendenciáira reagálnak az ITS felülvizsgálata keretében megfogalmazott célkitűzések és azonosított beavatkozások.

Az integrált településfejlesztési stratégia partnerségi egyeztetése és elfogadása a 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet, valamint Balkány Város Önkormányzata Partnerségi egyeztetési szabályzata¹ alapján valósult meg.

¹ Balkány Város Önkormányzata Képviselő testületének 31/2014. (III.20.) határozata (K8) a településfejlesztési és településrendezési eszközök készítése és módosítása során alkalmazott partnerségi egyeztetés szabályairól

2 HELYZETELEMZÉS ÖSSZEFOGLALÁSA

2.1 A városi szintű helyzetelemzés összefoglalása

Elhelyezkedés, elérhetőség

Balkány város Magyarország észak-keleti részén, az Észak-alföldi régióban, Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye déli részén helyezkedik el. A város a járásszékhelytől, Nagykállótól 14 km-re délre, a megyeszékhelytől, Nyíregyházától 27 km-re délkeletre és a régióközponttól Debrecentől 40 km-re északkeletre található. Balkány Szabolcs-Szatmár-Bereg megye 11. legnépesebb városa, a megye 4. legnagyobb közigazgatási területű (Nyíregyháza, Újfehértó, Tiszavasvári) települése.

1. ábra: Balkány elhelyezkedése

Forrás: Magyarország helységnévtára (ksh.hu)

A város mikrotérségi szerepkörű kisváros. Országos és regionális jelentőségű szerepköre a településnek nincs. A település szomszédos települései északon Biri, észak-keleten Kállósemjén, keleten Szakoly, délen a hajdú-bihar vármegyei Nyíradony és Hajdúsámson, nyugaton Geszteréd és észak-nyugaton Nagykálló. Balkány a Nagykállói járás 8 településének egyike. Nagykálló után a járás második legnépesebb települése. A járáson belül a városi népesség² aránya 52,7%: a járás lakosságának közel egyharmadát (31,5%) a járásszékhely, Nagykálló lakossága, több, mint ötödét (21,2%) pedig Balkány lakossága adja.

Balkány település a kedvezményezett települések besorolásáról és a besorolás feltételrendszeréről szóló 105/2015. (IV. 23.) Kormányrendelet alapján társadalmi-gazdasági és infrastrukturális szempontból kedvezményezett, valamint jelentős munkanélküliséggel sújtott település. A Nagykállói járás pedig a kedvezményezett járások besorolásáról szóló 290/2014. (XI. 26.) Kormányrendelet alapján fejlesztendő járás.

Balkány Nyíregyháza felől, Nagykállón keresztül (4911-es út) a 4102-es számú úton, Debrecen irányából, Tégláson keresztül (4-es főúton) a 4912-es úton, valamint Nyíradonyon keresztül (471-es út) pedig a 4102-es úton érhető el. A település vasúti összeköttetése Nagykálló és Nyíradony felé biztosított (112-es vasútvonal), ugyanakkor 2007 tavaszán a vasúti személyforgalom a vasútvonalon megszűnt. A településen a helyközi közösségi közlekedést a Volánbusz Zrt. autóbuszvonalai biztosítják.

Demográfia, foglalkoztatottság és munkanélküliség

2021-ben a város lakónépességének száma 6 017 fő, az állandó népességének száma 6 037 fő volt. A város lakónépessége az elmúlt tíz év alatt 7,5%-kal (6 505 főről 6 017 főre) csökkent, míg az állandó népesség tekintetében a csökkenés 7,7%-os (6 539 főről 6 037 főre) volt. A 2011-es népszámlálás alapján Balkány lakónépességének a negyede a városkörnyéki tanyás városrészen él.

A népesség korcsoportok szerinti összetételét vizsgálva megállapíthatjuk, hogy Balkányban az országos trendekhez hasonlóan a népesség elöregedése jellemző. 2011 és 2021 között

² A Nagykállói járás városi jogállású települései Balkány és Nagykálló.

Balkányban a fiatalok aránya 23%-ról 15,7%-ra csökkent, miközben a munkaképes korú lakosság aránya 64%-ról 66,3%-ra, az idősek aránya pedig 13%-ról 17,9%-ra növekedett. Pozitívként értékelhető, hogy Balkányban az aktív korúak aránya a megyei (66,3%) értékkel azonos, és az országos átlagnál (64,9%) magasabb. A városban élő fiatalok aránya pedig a megyei átlagnál (15,8%) ugyan alacsonyabb, de meghaladja az országos átlagot (14,6%).

A város foglalkoztatottsági helyzetét kedvezőtlen mutatók jellemzik. Balkányban a 2011 évi népszámlálási adatok alapján a foglalkoztatottak aránya a munkaképes korú lakosságon belül 53,2% volt, amely arány a megyei átlaghoz (53,7%) közel azonos, az országos átlagtól ugyanakkor több, mint 10%-kal elmarad. Kedvező folyamat, hogy a foglalkoztatottak száma és aránya a 2001-es adatokhoz képest jelentősen növekedett a városban. A foglalkoztatottak szektoronkénti megoszlását vizsgálva kitűnik, hogy a térségi és a megyei átlaghoz képest magas a mezőgazdaságban és az iparban dolgozók aránya. A településen ugyanakkor a legtöbben a terciér szektorban dolgoznak.

Balkányban a munkanélküliek száma és aránya 2011 és 2021 között ugyan csökkent (2011-ben 925 fő, míg 2021-ben 283 fő volt munkanélküli), de 2021-ben a munkanélküliségi ráta (6,9%) még mindig magasabb volt mind a megyei (6,3%), mind az országos (3,7%) átlagnál.

Gazdaság, vállalkozások

Balkány város gazdasági súlyát és szerepkörét érintően nem kerül említésre a megyei területfejlesztési programban. Balkány gazdaságföldrajzi és munkaerő piaci szempontból Nyíregyháza és Debrecen vonzáskörzetébe tartozik. A városban a regisztrált vállalkozások száma 1367 db (2021), a működő vállalkozások száma 346 db (2020) volt. A működő vállalkozások száma az elmúlt öt évben 43,6%-kal (105 db vállalkozás) nőtt. A működő vállalkozások 1000 lakosra vetített száma Balkányban 57 db/1000 fő volt, a mutató értéke a vármegyében 67 db/1000 fő, országosan pedig 92 db/1000 fő volt.

Méretüket tekintve a városban a mikrovállalkozások dominálnak, az összes működő vállalkozás 93,9%-a tartozik ebbe a kategóriába. A város relatív helyzetét tükrözi mindezek mellett a működő vállalkozások ágazatok szerinti megoszlása. Balkányban ugyan a szolgáltató szektor részesedése (56,4%) a legmagasabb, azonban ez elmarad a megyei átlagnál alacsonyabb járási adatoktól is. A legalacsonyabb részesedése az ipari szektornak van a településen, mindössze 20,8%. A fentieknek az oka, hogy a város működő vállalkozásainak 22,3%-a a primer szektorban tevékenykedik, ami jóval a megyei és országos értékeken felüli.

A település nyugati határában található Balkány Ipari Parkban³ működő vállalkozások a helyi gazdaság jelentős szereplői. A település helyi iparüzési adóbevételei az elmúlt öt év távlatában emelkedtek (74,5 millió Ft-ról 100,7 millió Ft-ra), ugyanakkor 2019 és 2020 között a COVID-19 világjárvány hatására jelentős mértékű csökkenés (118 millió Ft-ról 95,2 millió Ft-ra) következett be a beszedett adónem tekintetében.

Közzolgáltatások

Balkány az oktatás, az egészségügyi és a szociális ellátás, a közigazgatás, a közművelődés és az egyéb közzolgáltatások terén – a megfelelő intézményrendszernek köszönhetően – széleskörű szolgáltatásokat kínál a helyi és térségi lakosság számára.

³ A Balkány Ipari Park az ipari parkokról szóló 297/2011. (XII. 22.) Korm. rendelet alapján ipari park címre jogosult iparterület.

Lakásállomány, kommunális ellátás és városi környezet

A város teljes lakásállománya 2021-ben 2456 db volt, 2011-hez képest 11 db lakással csökkent – ugyanakkor 2001 és 2011 között a település lakásállománya kismértékben növekedett. A lakások komfortfokozatáról a 2001-es és 2011-es népszámlálások szolgáltatnak információt:

- a lakások komfortfokozata 2001-et követően jelentős mértékben javult, ugyanakkor még mindig nem érik el a megyei átlagot, a komfort nélküli lakások aránya közel 20%-os;
- a lakásállomány átlagéletkora magas, a lakások 83%-a 1991 előtt épült, a 2001-2011 között épített lakások aránya mindössze 6%.

A város számos épített értékkel rendelkezik, területén több helyi jelentőségű és két országos jelentőségű védett műemlék (református templom, Gencsy-kastély) található.

Balkányban a lakások több mint 84,7% kapcsolódott a közüzemi ivóvízhálózatra, míg a közüzemi szennyvízcsatorna-hálózatra kötött lakások aránya jóval alacsonyabb, 62,5%-os volt. A vízhálózatba és a csatornahálózatba bekapcsolt lakások arányának különbsége, a másodlagos közműolló a városban 22,2 százalékpont, a vármegyében 18,2 százalékpont, országosan pedig 12,2 százalékpont volt. A településen a rendszeres hulladékszállítás megoldott.

A város kiépített úthálózatának teljes hossza mintegy 45 km, amiből 27,1 km állami közút, 17,27 km önkormányzati fenntartású útnak minősül. Az önkormányzati belterületi úthálózat útszakaszainak többsége szilárd burkolattal rendelkezik, ugyanakkor a külterületeken az utak jelentős része burkolat nélküli földút. A közösségi közlekedést kiszolgáló infrastruktúrák közül a helyközi autóbusz közlekedés szerepe jelentős. A település területén a kiépített kerékpárút hálózat hossza csupán 2,8 km.

Balkány közigazgatási területe természetföldrajzilag a Közép-Nyírségi kistájhoz tartozik, amely arculatának kialakulásában a szél felszínformáló munkája játszott a legnagyobb szerepet. Jelenleg a település környezetét az ember által alakított mezőgazdasági és erdőgazdálkodási táj jellemzi. Balkány zöldfelületi ellátottsága a nagy kiterjedésű erdős és mezőgazdasági művelés alatt álló területeknek köszönhetően összeségében kedvező, ugyanakkor a belterületi zöldterületek aránya alacsony.

1.1.1 A település és környezetének fejlesztését befolyásoló külső és belső tényezők összefoglaló értékelése

A helyzetelemzés alapján az alábbi SWOT elemzés segítségével összegezhetőek a stratégia megvalósítását segítő és gátló külső és belső tényezők, hatások, adottságok. A SWOT elemzés a stratégiaalkotás folyamatának egyik lépése, amelynek célja a belső (erőségek, gyengeségek) és külső (lehetőségek, veszélyek) pozitív és negatív tényezők rendszerezése.

1. táblázat: SWOT – belső tényezők összefoglaló értékelése

Erőségek	Gyengeségek
<p>Aktív korúak aránya magas.</p> <p>A városnak kedvező a földrajzi elhelyezkedése.</p> <p>A város mezőgazdasági hagyományai erősek.</p> <p>A város iparterülete ipari park címmel rendelkezik.</p>	<p>A város népessége folyamatosan csökken.</p> <p>A magasan képzett lakosság elvándorlása gyorsul.</p> <p>Magas a gazdaságilag inaktív lakosok aránya, a munkanélküliségi ráta, alacsony a</p>

<p>A városban a lakossági alapszolgáltatások valamennyi válfaja biztosított.</p> <p>Jól szervezett a településen a helyközi tömegközlekedés.</p> <p>A közműolló fokozatosan záródik.</p> <p>A település környezeti állapota megfelelő, gazdag a térség flóra- és faunavilága, magas az erdősültsége.</p>	<p>foglalkoztatottság.</p> <p>A város gazdasági szerkezete elaprózott.</p> <p>Egyes közművek (szennyvízhálózat) kiépítettsége nem megfelelő.</p> <p>A város belterületén alacsony a zöldfelületek aránya, a zöldterületek funkciószegények, állapotuk változó.</p> <p>A városban nem megfelelőek a rekreációs, szabadidő eltöltését szolgáló tevékenységek, lehetőségek.</p> <p>A város teljes lakosságának közel harmada a tanyavilágban lakik, ahol magas a hátrányos helyzetű lakosság aránya.</p> <p>A városhoz tartozó tanyák többségének infrastrukturális ellátottsága alacsony.</p>
--	---

Forrás: saját szerkesztés

2. táblázat: SWOT – külső tényezők összefoglaló értékelése

Lehetőségek	Veszélyek
<p>Növekvő befektető érdeklődés a régió iránt.</p> <p>Vállalkozási feltételek kedvezőbbé válása.</p> <p>Betelepülni szándékozó fiatal családok érdeklődésének növekedése a térség és a település iránt.</p> <p>Alternatív helyi mezőgazdasági és biotermékek iránti kereslet növekedése.</p> <p>Civil szervezetek megerősödése a településen.</p> <p>A településen keresztülhaladó kerékpárút megépülése.</p> <p>Újabb pályázati konstrukciók megjelenése, új uniós költségvetési ciklus lehetőségei.</p>	<p>Népesség elöregedése, a fiatalok elvándorlása.</p> <p>A közeli nagyvárosok elszívó hatása.</p> <p>A tanyák elnéptelenedése.</p> <p>Szegregált területek növekedése.</p> <p>A válsághelyzetek hatására csökkenő befektetői érdeklődés.</p> <p>Városon átmenő Közúti forgalom növekedése.</p> <p>Környezetterhelő ipari létesítmények jelenléte.</p> <p>Európai Uniós források csökkenése, elmaradása.</p>

Forrás: saját szerkesztés

2.2 A városrészi szintű helyzetelemzés összefoglalása

Balkányban a korábbi Integrált Városfejlesztési Stratégia és a településrendezési terv alapján 6 városrész került lehatárolására, amelyek a Városközpont városrész, az Északnyugati városrész, a Keleti városrész, a Déli városrész, az Ipari-gazdasági városrész és a Városkörnyéki tanyás városrész.

Városközpont városrész

A városrész a település központi részét és közvetlen környezetét foglalja magában. A városközpontban megtalálhatók a közigazgatási, közösségi, valamint a gazdasági funkciókat ellátó intézmények, valamint kertvárosias és falusias jellegű lakóövezetek. A településrész építészeti örökségben gazdag, jelentős számú helyi védettségű épület mellett itt található a város két országos jelentőségű műemléke, a Gencsy-kastély és a református templom.

Északnyugati városrész

A városrész a városközponttól nyugatra, északnyugatra helyezkedik el, leginkább kertvárosias, falusias lakóövezetként funkcionál, de számos kiskereskedelmi kiszolgáló

egység is működik területén. A városrészen keresztül halad át a Nagykálló-Nyíradony vasútvonal, valamint itt található a város egyik legnagyobb közttere, a Kossuth kert.

Keleti városrész

A városközponttól keletre elhelyezkedő területrészen többféle települési funkció található. A lakóövezeti funkciók mellett a városrészben több gazdasági és pénzügyi szolgáltató egység, valamint hatósági, államigazgatási, illetve egészségügyi ellátást kiszolgáló intézmény működik. A lakóövezeti funkció mellett ebben a városrészben található a vállalkozások többsége is.

Déli városrész

A városrész a város Ady Endre utcától délre, valamint az Adonyi úttól nyugatra eső területrészt magában foglaló területe. A 2011-es népszámlálás alapján a város lakónépességének 26,6%-a lakott a városrészben. A városrészben lakóövezeti funkciók mellett idegenforgalmi és gazdasági funkciókat ellátó egységek is működnek. A KSH 2011. évi népszámlálási adatai alapján a városrész délkeleti részében található a központi belterület egyetlen szegregátuma.

Ipari-gazdasági városrész

A Bocskai utca, Bocskai köz és a belterületi határ által határolt városrészben túlnyomórészt gazdasági funkciók találhatók. Itt helyezkedik el a város ipari parkja, a Nyugati Iparterület. A funkcióból adódóan a városrész lakónépességének száma az egyik legalacsonyabb, a lakások a városközpont közelében helyezkednek el.

Városkörnyéki tanyás városrész

A tanyás településszerkezetű városrészhez 24 élő tanya tartozik, amelyből kettő (Perkedpuszta és Abapuszta) önálló belterületi településrésznek tekinthető. A területrészek elsődlegesen a lakófunkció dominál. A város legnagyobb kiterjedésű városrészében főként mezőgazdasági termelés és erdőgazdálkodás zajlik.

2. ábra: Balkány városrészei

A:	Városközpont városrész	D:	Keleti városrész
B:	Északnyugati városrész	E:	Ipari-gazdasági városrész (Újhelyitanya külterület)
C:	Déli városrész (Ordastelep külterület)	F:	Városkörnyéki tanyás városrész

Forrás: Balkány Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája, 2016

3 KÖZÉPTÁVÚ CÉLOK ÉS AZOK ÖSSZEFÜGGÉSEI

Az európai uniós támogatások várhatóan továbbra is kiemelt szerepet játszanak majd Balkány fejlődésében, ezért az ITS kidolgozásának fontos eleme a város célrendszerének kapcsolódása a magasabb rendű célkitűzésekhez. Balkány Város Integrált Településfejlesztési Stratégiájának célkitűzései éppen ezért illeszkednek a magasabb szintű területi célkitűzésekhez:

- egyrészt az Európai Unió 2021-2027-es tervezési periódusának 5 szakpolitikai célkitűzéséhez⁴,
- másrészt a hazai fejlesztési célkitűzésekhez,
- harmadrészt Szabolcs-Szatmár-Bereg Megye Területfejlesztési Konceptiója, Stratégiai Programja és Operatív Programja 2021-2027 célkitűzéseire.

Az Integrált Településfejlesztési Stratégia célhierarchiája a magasabb szintű célkitűzések mellett épít a város meglévő stratégiai dokumentumaira és ágazati programjaira, többek között az alábbi dokumentumokra:

- Balkány város korábbi településfejlesztési dokumentumai – Balkány Város Településfejlesztési Konceptió és Településrendezési Terv – Településfejlesztési Konceptió 2015-16; Balkány Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája (2016).
- Balkány Város Önkormányzata 2020-2024. évi időszakra vonatkozó Gazdasági Programja,
- Balkány Város Önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Program felülvizsgálata, 2018

A város jelenleg is egy szakmailag megalapozott és társadalmilag elfogadott célrendszerrel rendelkezik, ezért az ITS felülvizsgálatának nem célja egy teljesen új stratégiai célrendszer létrehozása, hanem az elmúlt években bekövetkezett változások, a jelenlegi állapot és a jövőben várható folyamatok figyelembevételével a korábbi célkitűzések aktualizálása és pontosítása.

meghatározó dokumentummal (Balkány Város Területfejlesztési Konceptió, 2016), ezért a stratégiai tervezés során a településfejlesztési koncepció felülvizsgálata nem történik meg. Jelen fejezetben ugyanakkor bemutatásra kerülnek a város jövőképe, a jövőkép elérését szolgáló átfogó célok, valamint a tematikus és területi stratégiai fejlesztési célok is.

3.1 Jövőkép és átfogó célok

Balkány 2016-ban elfogadott településfejlesztési koncepciója hosszútávon határozza meg a város fejlesztési irányait. Az általánosan megfogalmazott jövőkép alapján:

Balkány egy olyan kisváros, ahol a város „nyugodt, biztonságos, élhetőbb, mezőgazdasági, ipari, történelmi múltjára és értékeire építkező települési jellegét megőrizni, erősíteni” tudják.

A koncepció az általános jövőkép mellett megfogalmazza a város társadalmi és gazdasági helyzetére, természeti és épített környezetére, valamint a térségi szerepkörre vonatkozó

⁴ Az Európai Unió 2021-2027-es szakpolitikai célkitűzései:

- (1) Versenyképesebb, intelligensebb Európa
- (2) Zöldebb, karbonszegény Európa
- (3) Jobban összekapcsolódó Európa
- (4) Szociálisabb Európa
- (5) A polgáraihoz közelebb álló Európa

jövőképét is. A jövőkép megvalósulását 4 átfogó cél és 10 rész cél szolgálja, amelyeket a 1. táblázat ismerteti.

3. táblázat: A település fejlesztését szolgáló átfogó célok és rész célok kapcsolata

ÁTFOGÓ CÉL	RÉSZCÉL
NÉPESSÉGMEGTARTÁS	Népességmegtartás
	Életkörülmények javítása
	Infrastruktúra fejlesztése
GAZDASÁGFEJLESZTÉS	Munkahelyteremtés
	Önfenntartás elősegítése
	Idegenforgalom és turizmus fejlesztés
TELEPÜLÉSKÉP JAVÍTÁS, KÖRNYEZETFEJLESZTÉS	Kisvárossá válás
	A települési környezet javítása
TELEPÜLÉSKÖZI EGYÜTTMŰKÖDÉS ERŐSÍTÉSE, KISKÖZPONTTÁ VÁLÁS	Kisközponti szerep erősítése Térségi szerepkör növelése

Forrás: Balkány Város Településfejlesztési Konceptió, 2016

3.2 A stratégiai fejlesztési célok meghatározása

Jelen fejezet célja a középtávú (2015-2020 közötti időszak) stratégiai célok részletes meghatározása. A város stratégiai céljainak kijelölése során a célok jellegét tekintve kétféle célt határozhatunk meg, amelyek a következők:

- **Városi szintű tematikus célok** tematikus jelleggel megfogalmazott, de nem szükségszerűen egy-egy ágazatra fókuszáló célok, amelyek a város egészére vonatkoznak. A középtávú városi célok integrált jellegű célok, elérésükhöz több tematikus/ágazati jellegű tevékenység koordinált végrehajtása szükséges. A célok kialakításánál fontos szempont volt, hogy az ITS nem kizárólag Balkány város önkormányzata, hanem a város egészének tervezési alapdokumentuma. Ebből kifolyólag tartalmazza azokat a célokat is, amelyek megvalósításáért a városi önkormányzat csak közvetve vagy részben felelős, hiszen azokat állami, magán, non-profit szereplők valósítják majd meg.
- **Városrészi szintű területi célok** területi jelleggel megfogalmazott célok. A célok Balkány 6 városrészére fogalmaznak meg fejlesztési irányokat.

3.2.1 Városi szintű középtávú tematikus célok

Az átfogó cél megvalósulásához az alábbi középtávú célok járulnak hozzá, amelyek tematikus bontásban kerülnek meghatározásra:

1. tematikus cél: Fejlett helyi gazdasági infrastruktúra, javuló városi versenyképesség (T1)
2. tematikus cél: Magas színvonalú és könnyen elérhető városi szolgáltatások (T2)
3. tematikus cél: Vonzó városi és táji környezet (T3)
4. tematikus cél: Fenntartható és biztonságos városi közlekedés, fejlett városi közmű-infrastruktúra (T4)
5. tematikus cél: Helyi hagyományokat ápoló, közösségi és befogadó társadalom (T5)

Fejlett helyi gazdasági infrastruktúra, javuló városi versenyképesség– T1

A város gazdaságának megerősítése érdekében szükséges, hogy a helyi vállalkozások munkahelymegtartó ereje megerősödjön, a városi vállalkozások versenyképessége pedig javuljon. E feltételek képezik a foglalkoztatási szint növelésének alapját, valamint ezek biztosítják a lakosság gazdasági aktivitásának emelését, a megfelelő életszínvonal kialakítását. A település gazdasági potenciáljának növelése a térség és a Nagykovácsi járás szempontjából is kiemelkedően fontos. A cél elérésének érdekében az önkormányzatnak intenzív befektetés-ösztönzést kell folytatnia, javítania kell az újonnan betelepülő vállalkozások fogadásának feltételeit. Ilyen beavatkozások lehetnek pl.: új ipari területek kijelölése, az ipari területek alapinfrastruktúrával való ellátása, a területek megközelíthetőségének javítása, a munkaerő-piaci igényekre reagáló képzési, szakképzési környezet kialakítása.

A település gazdaságában a helyi kis- és középvállalkozók is jelentős szerepet játszanak, amelyek jelentős része a városközpontban tömörül. Az önkormányzatnak biztosítani kell a vállalkozások számára a megfelelő vállalkozói környezetet, többek között magas színvonalú üzleti infrastruktúra kialakításával, tanácsadással, együttműködések ösztönzésével.

A gazdasági potenciál szoros kapcsolatban áll a helyi munkaerőpiac keresletével és kínálatával. Az oktatás, valamint az át- és továbbképzések rendszerének fejlesztése nélkül nem érhető el a helyi gazdaság munkaerő-szükségletének kielégítése, a munkanélküliség visszaszorítása, a külső befektetők betelepítése, a kis- és középvállalkozói szektor megerősítése.

A belső erőforrásokra épülő, élőmunka-igényes idegenforgalom nagymértékben hozzájárul a város versenyképességéhez, a városi gazdaság dinamizálásához és diverzifikálásához. Multiplikátor hatása a munkaerőpiacon, valamint a város és lakóinak bevételeiben egyaránt megmutatkozik. Balkányban a turisztikai és rekreációs piaci jelenlét növeléséhez elsősorban a város idegenforgalmi vonzerejének növelése, a kiszolgáló infrastruktúra és szolgáltatások (szállás- és vendéglátóhelyek) összehangolt fejlesztése szükséges.

A tematikus célt kiszolgáló fejlesztési területek:

- Helyi kis- és középvállalkozók munkahely-megtartó képességének erősítése.
- Üzleti infrastruktúra fejlesztése és bővítése.
- Aktív befektetés-ösztönzési tevékenység folytatása, helyi együttműködések támogatása.
- A gazdaságilag aktív lakosság piaci igényeknek megfelelő képzése, átképzése, álláskereső elhelyezkedési esélyeinek növelése.
- A város turisztikai, rekreációs potenciáljának fejlesztése.

Magas színvonalú és könnyen elérhető városi szolgáltatások – T2

A városi szolgáltatások elérhetőségének és minőségének fejlesztése elengedhetetlen a település népességmegtartó erejének növeléséhez, valamint a város térségi szerepkörének erősítéséhez. Balkány közszolgáltatásai többségében jól kiépítettek, a városban a legfontosabb alapszolgáltatások elérhetők.

A város egyik kiemelt célja, hogy Nagykálló mellett a járás, a tágabb térség egyik szolgáltató központjává váljon. A cél elérése érdekében a település szolgáltatásainak további fejlesztése a város jövőbeli feladatainak lényeges eleme kell, hogy legyen. A fejlesztések megvalósítása egyrészt új szolgáltatások biztosítását, másrészt a meglévő szolgáltatások színvonalának növelését jelentik.

A tematikus célt kiszolgáló fejlesztési területek:

- A Városcopyont szolgáltató szerepének megerősítése.
- A városi szolgáltatások fejlesztése, új szolgáltatások kialakítása.
- A városi szolgáltatások hatékonyságának növelése.

Vonzó városi és táji környezet – T3

A városi szolgáltatások fejlesztése mellett a település népességmegtartó erejének növeléséhez nagymértékben hozzájárul a város épített és természeti környezetének megőrzése és fejlesztése. A város térszerkezetével és épületállományával kapcsolatos fejlesztések kiemelt célja a rendezett, esztétikus városkép, tájkép megteremtése. A harmonikus település- és tájszerkezet érdekében a város egészében olyan fejlesztések megvalósítása szükséges, amelyekkel megőrizhető a környék hagyományos, vidéki karaktere.

A város kiegyensúlyozott területi fejlődése érdekében fontos, hogy az egymást zavaró funkciók (pl. iparterület és lakóövezet) térben lehetőleg elkülönüljenek egymástól. Ennek érdekében a városszéli iparterületek további fejlesztéseit elsősorban a meglévő iparterületekhez kapcsolódóan célszerű megvalósítani, a lakóterületek esetében pedig az intenzívebb, de túlszűfoaltságot nem eredményező hasznosításra kell hangsúlyt fektetni. A városi fejlesztéseket a jelenlegi térszerkezet megtartásával, a beépített és beépítésre nem szánt területek arányának megtartásával és a zöldfelületek növelésével kell megvalósítani.

A települési környezet fejlesztésének további célja az épületállomány megújítása, valamint a települési infrastruktúra korszerűsítése, hiányzó elemeinek kiépítése. Az épített környezetet érintő beruházások esetében a város hatásköre elsődlegesen a saját tulajdonában lévő ingatlanok rekonstrukciójára terjed ki. A cél az, hogy a felújítások hozzájáruljanak az adott épület funkcióinak megerősítéséhez (esetlegesen az épület funkcióváltásához), bővítéséhez, költséghatékony üzemeltetéséhez – megfelelő infrastrukturális alapot biztosítva a közszolgáltatások magas színvonalú ellátásához.

A vonzó és élhető települési környezet kialakításának egyik lényeges eleme a helyi identitást meghatározó karakteres városképi elemek, a városi közterek és zöldterületek fejlesztése, a város rekreációs, szabadidős területeinek fejlesztése.

A tematikus célt kiszolgáló fejlesztési területek:

- A város központi részeinek rehabilitációja.
- A város zöldfelületeinek fejlesztése, szabadidős és rekreációs feltételek javítása.
- A város alulhasznosított, funkció nélküli épületek revitalizálása.
- Fenntartható mező- és erdőgazdálkodás támogatása.

Fenntartható és biztonságos városi közlekedés, fejlett városi közmű-infrastruktúra – T4

Az egységes és esztétikus településkép kialakításához, valamint az életminőség környezeti feltételeinek javításához elengedhetetlen a város közlekedési és közmű-infrastruktúrájának karbantartása, továbbfejlesztése is. A közlekedési feltételek javításában a településen a legjelentősebb a külső közlekedési kapcsolatok fejlesztése, amely Balkány esetében a szomszédos településekkel, valamint a tanyás városrészekkel való közlekedési kapcsolatok fejlesztését jelenti.

A belső városi közlekedés fejlesztése az útminőség javítására és a környezetbarát közlekedési megoldások elterjesztésére irányul. A környezetterhelés csökkentése miatt a város kiemelt feladatként kezeli a gyalogos és kerékpáros közlekedés feltételeinek javítását, a bel- és külterületi kerékpárút-hálózat bővítését és folyamatos karbantartását. A közműhálózatok fejlesztésével kapcsolatban kiemelt figyelmet kell fordítani a még hiányos területek fejlesztésére, illetve a leromlott műszaki állapotú infrastruktúra megújítására egyaránt.

A tematikus célt kiszolgáló fejlesztési területek:

- A város belső- és külső közlekedési rendszerének fenntartható fejlesztése.
- Biztonságos kerékpáros és gyalogos közlekedés feltételeinek kialakítása.
- Közműhálózat infrastrukturális fejlesztése, hiányzó közműhálózati elemek kiépítése.

Helyi hagyományokat ápoló, közösségi és befogadó társadalom – T5

A vonzó, élhető település kialakításának az infrastrukturális fejlesztések mellett feltétele a városi közösségek fejlesztése, a települési identitástudat erősítése is. A közösségfejlesztést, a helyi identitás erősítését társadalmi projektek, humán erőforrásokba történő beruházások megvalósítása révén kell biztosítani. A közösségi terek, szabadidős, rekreációs zöldfelületek infrastrukturális kiépítése mellett a városi közösségfejlesztés fontos eleme a fejlesztett területek funkciókkal, programokkal való megtöltése. A közösségfejlesztésének egyik meghatározó eleme a városi civil- és sportélet fejlesztése, erősítése.

A közösségfejlesztés kiemelt szerepet kap a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok többségi társadalomba történő integrálása során. A hátrányos helyzetű lakosság életkörülményeinek javítását és életminőségének emelését célozza meg az Antiszegregációs Program (5. fejezet), ami jóllehet elsősorban az érintett szegregátumokra vonatkozik, de természetesen ezek az intézkedések kiterjeszthetők és kiterjesztendők a város más részein élő hátrányos helyzetű lakosokra is.

A tematikus célt kiszolgáló fejlesztési területek:

- A város közösségi tereinek fejlesztése.
- Helyi identitást erősítő programok, rendezvények szervezése.
- A városi civil- és sportélet erősítése.
- Hátrányos helyzetű társadalmi csoportok integrációját segítő programok megvalósítása.
- A tanyavilág lakosságának közösségi integrálása.

3.2.2 Városrészi szintű területi célok

A városrészi szintű területi célok meghatározása az egyes városrészek átfogó helyzetfeltárása, valamint az azokra épülő SWOT-elemzések alapján történt meg. A célok a legtöbb esetben 2-3 éves időtávra szólnak. A városrészi területfejlesztési célok a település egyes részeinek integrált fejlesztéseikhez nyújtanak igazodási pontot.

Közvetve választ adnak olyan kérdésekre, mint a településrész funkcionális fejlesztési iránya, a területhasználat jellege, a városrész lakókörnyezetének, illetve gazdasági környezetének fejlődési irányai. A tervezési folyamat során kirajzolódtak azok a funkciók, amelyek esetében további fejlesztésekre, esetlegesen visszafejlesztésekre van szükség, így megvalósítható a város kiegyensúlyozott területi, gazdasági és társadalmi fejlődése. A városrészi fejlesztésekkel összefüggésben az alábbi megállapítások tehetők:

- Funkcionálisan a településközpontban indokolt a közösségi és humán szolgáltatások befogadása, fejlesztése, a lakóövezeti városrészekben a lakófunkciók erősítése, az ipari övezet városrészben a nagy volumenű termelő és szolgáltató egységek meglepedése.
- A város különböző részein eltérő közösségi jellegű fejlesztésekre van szükség.
- A szegregációval érintett területeken a szociális gondoskodás és a humán szolgáltatások fejlesztésére, a társadalmi, illetve munkaerő-piaci integráció ösztönzésére, illetve lakókörnyezeti fejlesztésekre kell a hangsúlyt helyezni.
- A zöldfelületek minőségi és mennyiségi fejlesztése a településközpontban és a lakóövezetekben a meglévő parkok megújításával, új zöldterületek kijelölésével valósítható meg.
- Kereskedelmi és szolgáltatási fejlesztéseket egyfelől a településközpontban, másfelől a lakóövezetekben is célszerű fejleszteni. Ezek jellege azonban alapvetően különbözik egymástól: a településközpontban a városi lakosság mellett a településre érkező átutazók, turisták kiszolgálását biztosító kisebb, egyedi arculattal rendelkező üzleteknek kell teret biztosítani, míg a lakóövezetekben a helyi igényeket kielégítő kiskereskedéseknek kell teret engedni.
- Az ipari jellegű területek fejlesztése során a legfőbb cél az elérhetőség javítása, az üzleti infrastruktúra fejlesztése, továbbá a meglévő területek intenzívebb hasznosítása, szükség esetén új területek bevonása.
- A falusias beépítésű utcákban az intenzívebb, de zsúfoltságot nem eredményező területhasznosítást kell előtérbe helyezni, ami a közművek jobb kapacitás kihasználását is lehetővé teszi.

A fent megfogalmazott megállapítások a városrészi fejlesztések háttérét alkotják, amelyek hozzájárulnak ahhoz, hogy a városrészek közötti életminőségbeli különbségek a konzisztens célok megfogalmazásával és megvalósításával csökkenjenek, ugyanakkor a városi feladatok ellátása is hatékonyabbá váljon. Balkány városrészi céljai a következők:

- Városközpont városrészi cél: A városközpont központi funkcióinak erősítése, a városi szolgáltatások fenntartható fejlesztése, vonzó, zöld városközpont kialakítása. (V1)
- Északnyugati városrészi cél: Fejlett, vonzó lakókörnyezet kialakítása a város népességmegtartó erejének növelése érdekében. (V2)
- Déli városrészi cél: A lakó- és vállalkozói környezet fejlesztésével, a társadalmi esélyegyenlőség feltételeinek megteremtésével a városrész lakosságának nagyobb mértékű integrálása Balkány társadalmi-gazdasági folyamataiba. (V3)

- Keleti városrészi cél: A lakó- és vállalkozói környezet fejlesztésével, a társadalmi esélyegyenlőség feltételeinek megteremtésével a városrész lakosságának nagyobb mértékű integrálása Balkány társadalmi-gazdasági folyamataiba. (V4)
- Ipari-gazdasági városrészi cél: A városrész ipari területeinek infrastrukturális fejlesztése. (V5)
- Városkörnyéki tanyás városrészi cél: A városkörnyéki tanyás bel- és külterületek megközelíthetőségének és infrastrukturális ellátottságának fejlesztése, a lakosság integrálása a város életébe, a városrész természetközeli területeinek fejlesztése. (V6)

Városközpont városrészi cél: A városközpont központi funkcióinak erősítése, a városi közszolgáltatások fenntartható fejlesztése, vonzó, zöld városközpont kialakítása – V1

A városrész Balkány központi területe, fejlesztésének fókuszában ebből adódóan olyan funkciók fejlesztése áll, amelyek a település teljes lakossága számára relevánsak és a mikrotárségi központi szerepkörből, funkciókból adódóan elvárhatók. A városrészi cél elérése érdekében a városrész gazdasági és szolgáltató funkcióinak erősítése, a közfunkciók városrészben történő koncentrálása szükséges.

A városrész fejlesztése során további fontos szempont az egységes városkép kialakítása, az infrastrukturális hiányosságok pótlása és az infrastruktúra fejlesztése, a zöldfelületek növelése és az épületállomány megújítása.

A cél elérésével létrejön egy fejlett, egységes arculattal rendelkező városközpont, amely magas színvonalú szolgáltatásokat nyújt az itt élők és ide látogatók számára, valamint a város életében jelentős gazdasági szerepkört tölt be.

Északnyugati városrészi cél: Fejlett, vonzó lakókörnyezet kialakítása a város népességmegtartó erejének növelése érdekében – V2

Az Északnyugati városrész Balkány egyik lakófunkciójú területe. A fejlesztéseknek a városrészben főként a lakófunkciók megtartására és további fejlesztésére kell összpontosítani olyan módon, hogy a megvalósuló beavatkozások a városi lakosság számának növekedését legyenek képesek előidézni.

A kitűzött cél elérése új funkció kialakítását nem igényli, hanem a meglévő lakó és főleg kereskedelmi funkciók további erősítését célozza. Az élhető lakókörnyezet megteremtése érdekében fontos a városrész kiskereskedelmi célú üzleti infrastruktúrájának fejlesztése, a rekreációs zöldfelületek, aktív közösségi terek arányának növelése, a meglévő területek fejlesztése.

Javítani szükséges továbbá a városrész és a többi településrész közötti közlekedési kapcsolatokat. A közlekedési feltételek javítása terén kiemelt feladat a gyalogos és kerékpáros közlekedés megfelelő feltételeinek megteremtése.

A célok elérésével egy rendezett, élhető, zöldterületekben gazdag és jól megközelíthető kertvárosi lakókörnyezet jön létre, amely biztosítja, hogy a városban letelepedni kívánók megfelelő lakókörnyezetet találjanak maguk és családjaik számára.

Keleti városrészi cél: A lakó- és vállalkozói környezet fejlesztésével, a társadalmi esélyegyenlőség feltételeinek megteremtésével a városrész lakosságának nagyobb mértékű integrálása Balkány társadalmi-gazdasági folyamataiba – V4

A Keleti városrész lakófunkciók mellett gazdasági, közszolgáltatási, hatósági pénzügyi, kereskedelmi, egészségügyi funkciókkal is rendelkezik. A városrész fejlesztése során, mivel az komplex, többretű funkciókkal rendelkezik a lakhatási körülmények javítása mellett elengedhetetlen a vállalkozói környezet, a szükséges üzleti infrastruktúra fejlesztése is.

A városrész városközpontozóhoz való közelségéből fakadóan számos szolgáltatást nyújtó intézmény a városrészben helyezkedik el, amelyek műszaki állapotának javítása, a nyújtott szolgáltatások színvonalának fejlesztése, a szolgáltatások elérhetőségének fejlesztése kiemelten kezelendő feladat.

A városrészben a szolgáltatói és a lakókörnyezet fejlesztése mellett szükséges fokozott figyelmet fordítani a szociális szolgáltatások, a képzési és munkaerő-piaci programok fejlesztésére, hogy a kedvező antiszegregációs folyamatok eredményei továbbra is megmaradjanak.

A városrészben javítani szükséges a közlekedési kapcsolatokat a többi településrész és a szomszédos település, Szakoly felé. A közlekedési feltételek javítása terén kiemelt feladat a gyalogos és kerékpáros közlekedés feltételeinek megteremtése.

A célok elérésével egy rendezett, jól megközelíthető lakókörnyezet jön létre, amely a meghatározó lakófunkció mellett a város egész lakossága számára elérhető és színvonalas szolgáltatásokat nyújt.

Déli városrészi cél: A lakó- és vállalkozói környezet fejlesztésével, a társadalmi esélyegyenlőség feltételeinek megteremtésével a városrész lakosságának nagyobb mértékű integrálása Balkány társadalmi-gazdasági folyamataiba – V3

A Déli városrész az Északnyugati és a Keleti városrészek mellett Balkány harmadik, főleg lakófunkcióval jellemezhető területe, ahol a 2011-es népszámlálási adatok alapján a város egyetlen központi belterületi szegregált területe található. A fejlesztések iránya ebben a városrészben tehát kettős: egyrészt cél a lakófunkciók megtartása és további fejlesztése, másrészt fontos feladat a hátrányos helyzetű lakosság további leszakadásának megakadályozása, a lakosok társadalmi felzárkóztatása.

A városrészben tehát szükséges a lakókörülmények javítása, amelyre egyaránt igény jelentkezik a szegregátumban és a városrész szegregációval nem érintett területein, valamint fontos a helyi igényeket kielégítő kiskereskedelmi szolgáltatások, a városrész közmű és közlekedési infrastruktúrájának fejlesztése.

A városrész fizikai infrastruktúrájának a fejlesztése mellett fontos a lakosság társadalmi és munkaerő-piaci integrációjának elősegítése, a hátrányos helyzetű lakosság – különösen a gyerekek – egyenlő esélyeinek megteremtése.

Ipari-gazdasági városrészi cél: A városrész ipari területeinek infrastrukturális fejlesztése – V5

A városrész Balkány belterületének nyugati határán elhelyezkedő településrészt foglalja magába. A városrész a domináns ipari és gazdasági funkciók mellett lakófunkciókkal is rendelkezik. A városrészben a fejlesztéseknek egyértelműen elsősorban az iparterület infrastrukturális feltételeinek, adottságainak javítására, a befektetés- és vállalkozásfejlesztés ösztönzésére, a kiegyensúlyozott és versenyképes területhasználat biztosítására szükséges fókuszálni, ezzel párhuzamosan pedig a városrész lakóövezetének fejlesztését is szem előtt kell tartani.

Az ipari, gazdasági funkciók, illetve a lakófunkciók ellátásához szükséges a városrész megközelíthetőségének javítása, a városrészt a városközponttal összekötő kerékpárút kiépítése. A közlekedési infrastruktúra fejlesztése mellett fontos a közmű infrastruktúra korszerűsítése is, a termelő, szolgáltató egységek kapacitásigényének kielégítése érdekében. A város üzleti infrastruktúrájának fejlesztésével párhuzamosan városi szinten kiemelt hangsúlyt kell fordítani az oktatásra, a megfelelő munkaerő-piaci képzések, átképzések megvalósítására.

Az ipari, gazdasági funkciók egy övezeten belüli koncentrációja hosszú távon elősegítheti a többi városrész lakókörnyezeteinek fejlődését is, azáltal, hogy a zavaró, környezeti, zaj, és légszennyezéssel járó ipari tevékenységek nem a lakókörnyezetben zajlanak.

Városkörnyéki tanyás városrészi cél: A városkörnyéki tanyás bel- és külterületek megközelíthetőségének és infrastrukturális ellátottságának fejlesztése, a lakosság integrálása a város életébe, a városrész természetközeli területeinek fejlesztése – V6

A városrész Balkány legnagyobb területű, bel- és külterületeket egyaránt magában foglaló városrésze. A városrészt alapvetően mezőgazdasági művelés alatt álló és erdőgazdálkodáshoz kapcsolódó területek jellemzik. A területen 24 élő tanya található, amelyek közül kettő (Abapuszta és Perkedpuszta) belterületen helyezkedik el. A városkörnyéki tanyákon élők lakáskörülményei, foglalkoztatási és aktivitási helyzetük meglehetősen kedvezőtlen. A lakók közszolgáltatásokhoz való hozzáférése biztosított, ugyanakkor a tanyák elérhetőségének fejlesztése szükséges. A 2011-es népszámlálási adatok alapján a városrészben 4 darab szegregátum található.

A fejlesztések során a városrészben elsősorban a lakófunkció fejlesztésére, illetve a társadalmi egyenlőtlenségek felszámolására, az aktív korú lakosok munkaerő-piaci reintegrációjára, a helyben történő önellátás erősítésére kell fókuszálni.

A kitűzött cél elérése új funkció kialakítását nem igényli, hanem a meglévő funkciók további erősítését igényli. Az élhető lakókörnyezet megteremtése érdekében fontos a kiskereskedelmi szolgáltatások helyi igényeknek megfelelő fejlesztése, valamint a lakosság munkaerőpiaci integrációjának elősegítése.

3. ábra: Balkány Város Integrált Településfejlesztési Stratégiájának célrendszere

JÖVŐKÉP	
Balkány egy olyan kisváros, ahol a város „nyugodt, biztonságos, élhetőbb, mezőgazdasági, ipari, történelmi múltjára és értékeire építkező települési jellegét megőrizni, erősíteni” tudják.	
ÁTFOGÓ FEJLESZTÉSI CÉLOK	
NÉPESSÉGMEGTARTÁS	GAZDASÁGFEJLESZTÉS
TELEPÜLÉSKÉP JAVÍTÁS, KÖRNYEZETFEJLESZTÉS	TELEPÜLÉSKÖZI EGYÜTTMŰKÖDÉS ERŐSÍTÉSE, KISKÖZPONTTÁ VÁLÁS
KÖZÉPTÁVÚ STRATÉGIAI CÉLOK	
TERÜLETI CÉLOK	Fejlett helyi gazdasági infrastruktúra, javuló városi versenyképesség (T1)
	Magas színvonalú és könnyen elérhető városi szolgáltatások (T2)
	Vonzó városi és táji környezet (T3)
	Fenntartható és biztonságos városi közlekedés, fejlett városi közmű-infrastruktúra (T4)
	Helyi hagyományokat ápoló, közösségi és befogadó társadalom (T5)
TERÜLETI CÉLOK	Városközpont városrészi cél: A városközpont központi funkcióinak erősítése, a városi közszolgáltatások fenntartható fejlesztése, vonzó, zöld városközpont kialakítása. (V1)
	Északnyugati városrészi cél: Fejlett, vonzó lakókörnyezet kialakítása a város népességmegtartó erejének növelése érdekében. (V2)
	Déli városrészi cél: A lakó- és vállalkozói környezet fejlesztésével, a társadalmi esélyegyenlőség feltételeinek megteremtésével a városrész lakosságának nagyobb mértékű integrálása Balkány társadalmi-gazdasági folyamataiba. (V3)
	Keleti városrészi cél: A lakó- és vállalkozói környezet fejlesztésével, a társadalmi esélyegyenlőség feltételeinek megteremtésével a városrész lakosságának nagyobb mértékű integrálása Balkány társadalmi-gazdasági folyamataiba. (V4)
	Ipari-gazdasági városrészi cél: A városrész ipari területeinek infrastrukturális fejlesztése. (V5)
	Városkörnyéki tanyás városrészi cél: A városkörnyéki tanyás bel- és külterületek megközelíthetőségének és infrastrukturális ellátottságának fejlesztése, a lakosság integrálása a város életébe, a városrész természetközeli területeinek fejlesztése. (V6)

Forrás: saját szerkesztés

3.3 A tematikus és a területi célok közötti összefüggések bemutatása

A megvalósítandó városrészi célkitűzések hozzájárulnak a város középtávú tematikus céljainak teljesüléséhez. A területi és tematikus célok együttesen segítik elő a településfejlesztési koncepcióban felvázolt átfogó célok és a tervezett jövőkép elérését. A következő táblázat összefoglalóan mutatja be a tematikus és területi célok közötti összefüggéseket.

4. ábra: A tematikus és a területi célok közötti összefüggések

Városrészi célok	Városi tematikus célok				
	Fejlett helyi gazdasági infrastruktúra, javuló városi versenyképesség (T1)	Magas színvonalú és könnyen elérhető városi szolgáltatások (T2)	Vonzó városi és táji környezet (T3)	Fenntartható és biztonságos városi közlekedés, fejlett városi közmű-infrastruktúra (T4)	Helyi hagyományokat ápoló, közösségi és befogadó társadalom (T5)
Városközpont városrészi cél (V1)					
Északnyugati városrészi cél (V2)					
Déli városrészi cél (V3)					
Keleti városrészi cél (V4)					
Ipari-gazdasági városrészi cél (V5)					
Városkörnyéki tanyás városrészi cél (V6)					

Kapcsolat jellege:	<i>erős</i>		<i>közepes</i>		<i>gyenge</i>		<i>nincs</i>	<i>0</i>
---------------------------	-------------	--	----------------	--	---------------	--	--------------	----------

Forrás: saját szerkesztés

4 A MEGVALÓSÍTÁST SZOLGÁLÓ BEAVATKOZÁSOK

4.1 Akcióterületek kijelölése, a kijelölés és lehatárolás indoklása

Balkány a 2021-2027-es tervezési időszak alatt törekszik arra, hogy minél több forrást mozgósítani tudjon városfejlesztési céljainak elérése érdekében. Az egymást erősítő hatások elérése érdekében a város az egyes településfejlesztési beavatkozásait térben koncentráltan, pontosan beazonosított területeken hajtja végre.

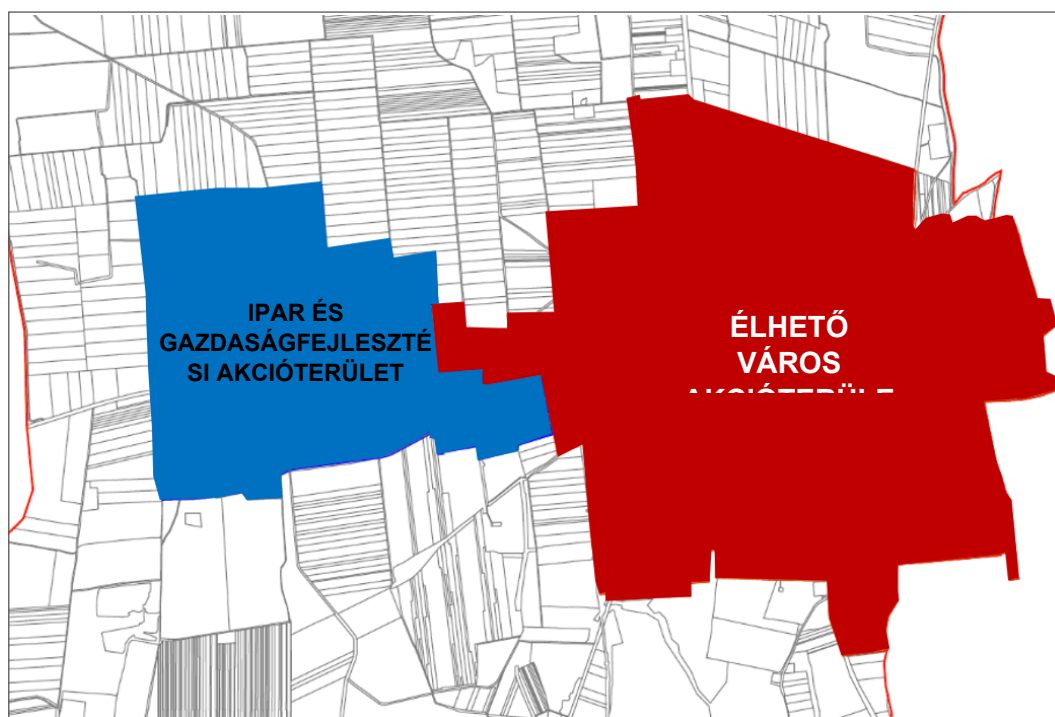
A jól körülhatárolható akcióterületeken végbemenő fejlesztések egymással összehangoltan valósulnak meg. Az akcióterületek kijelölése során az alábbi alapelveket vettük figyelembe:

- kiterjedésük ne legyen eltúlzott, az akcióterületbe csak azok az utcák kerüljenek bele, amelyek a tervezett fejlesztések miatt indokoltak;
- az akcióterületek térbeli megjelenésükben koncentráltak legyenek.

A fenti alapelveknek megfelelően Balkányban a következő fejlesztési akcióterületek kerültek kijelölésre a 2021-2027 közötti időszakra:

- Élhető város akcióterület
- Ipar és gazdaságfejlesztési akcióterület

5. ábra: A város akcióterületei

Forrás: saját szerkesztés

1.1.2 Élhető város akcióterület

A város központi részét (Városközponti városrészt) magában foglaló akcióterületen megvalósításra kerülő fejlesztések elsősorban a városközponti városrész zöld infrastruktúrájának fejlesztésére, a központ egyes szolgáltatásainak fejlesztésére, bővítésére

irányulnak. A tervezett fejlesztések hosszú távon hozzájárulnak egy élhetőbb, egészségesebb település kialakításához és a helyi gazdaság élénkítéséhez is. A fejlesztések az akcióterület központi elhelyezkedéséből adódóan a város teljes lakosságát érintik. Az akcióterület a „Zöld város” elnevezést azért kapta, mert minden az akcióterületen megvalósuló fejlesztések esetében központi szerepet kap a zöldinfrastruktúra fejlesztése, a környezet védelme és a fenntarthatóság szempontjainak érvényesítése.

Az Élhető város akcióterületet határoló utcák:

Az akcióterület utcahatárosan nem határolható le, az a város központi belterületét foglalja magába.

Élhető város akcióterületen tervezett tevékenységek

Csapadékvíz elvezető hálózat fejlesztése Balkányban	
Tervezett beavatkozás célja	
A beavatkozás célja a település területére lehulló csapadékvíz elvezetése által a csapadék- és belvíz okozta káresemények elkerülése, a védekezésre fordított költségek csökkentése.	
Tervezett beavatkozás leírása	
A projekt keretében a település belterületén a leginkább veszélyeztetett területek csapadék- és belvíz elvezetésének megoldása valósul meg. A tervezett belvízvédelmi beavatkozások a település olyan területein oldják meg a csapadék- és belvíz elvezetését, amelyeken a csapadékvíz elvezetés hiánya jelentős kockázatokat hordoz magában. A fejlesztéssel érintett területek az elmúlt időszakban kialakult belvízhelyzetek tapasztalatai alapján kerültek meghatározásra. A fejlesztéssel érintett terület köz- és lakóépületeket, kereskedelmi egységeket, ipari parkot, műemléki jellegű épületet (templom) foglal magába, amely épületek csapadék és belvíz terhelésének mérséklése kiemelt fontosságú a település számára.	
Tervezett beavatkozás helyszíne	
Adonyi és Toldi utca, valamint a Bocskai, a Kossuth Lajos utca, illetve a Kossuth Lajos tér	
Kapcsolódó tematikus cél	
Vonzó városi és táji környezet (T3) Fenntartható és biztonságos városi közlekedés, fejlett városi közmű-infrastruktúra (T4)	
Kapcsolódó területi cél	
Északnyugati városrészi cél (V2) Déli városrészi cél (V3) Keleti városrészi cél (V4)	

Művház és egyéb önkormányzati épület energetikai fejlesztése Balkányban	
Tervezett beavatkozás célja	
A beavatkozás célja három önkormányzati épület energetikai korszerűsítése által a településen energiamegtakarítás elérése, közvetve az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentése.	

Tervezett beavatkozás leírása
<p>A projekt keretében Balkány városközpontjában három épület – a művelődési ház és kettő kötelező önkormányzati feladatot ellátó épületet – energetikai korszerűsítése valósul meg. A fejlesztés energiamegtakarítást eredményez, amely hozzájárul az üvegházhatású gázok csökkenéséhez.</p> <p>Az épületek energetikai korszerűsítése keretében az épületek homlokzati hőszigetelése, a fűtési rendszerek (kazán, radiátor) energiahatékonyabbra cserélése, illetve napelemes rendszerek telepítése valósul meg.</p>
Tervezett beavatkozás helyszíne
Kossuth u. 3-5., Fő utca 5. és Fő utca 7.
Kapcsolódó tematikus cél
Magas színvonalú és könnyen elérhető városi szolgáltatások (T2) Fenntartható és biztonságos városi közlekedés, fejlett városi közmű-infrastruktúra (T4)
Kapcsolódó területi cél
Városközpont városrészi cél (V1)

Sportpálya fejlesztés Balkányban
Tervezett beavatkozás célja:
A beavatkozás célja az egészséges életmód javításához szükséges települési sportinfrastruktúra és kapcsolódó zöldfelület fejlesztése, ezáltal a lakosság életminőségének javítása.
Tervezett beavatkozás leírása:
A projekt keretében a városi szabadtéri sportpálya és környezetének felújítása történik meg. A beavatkozás során a sportpálya mellett 2 darab lelátó, akadálymentes illemhelyiségek, valamint szerszámtároló konténer kerülnek kiépítésre. A projekt keretében továbbá a sportpálya körül egy szabadtéri futópálya kialakítása is megvalósul.
Tervezett beavatkozás helyszíne:
Városi sportpálya (Sport utca)
Kapcsolódó tematikus cél
Magas színvonalú és könnyen elérhető városi szolgáltatások (T2) Vonzó városi és táji környezet (T3)
Kapcsolódó területi cél
Városközpont városrészi cél (V1)

Belterületi utak fejlesztése - Dózsa, Akácós, Damjanich, Ady utcák felújítása	
Tervezett beavatkozás célja:	A projekt keretében megvalósuló beruházás célja a városi közlekedés biztonságosabbá, kényelmesebbé tétele, a városrészek közötti mobilitás fejlesztése által a városi közszolgáltatások elérhetőségének javítása.
Tervezett beavatkozás leírása:	A belterületi úthálózat állapotának felmérése keretében az Önkormányzat meghatározta azoknak az utaknak a listáját, amelyek útburkolatának felújítása vagy kiépítése a városi mobilitás fejlesztése szempontjából a legfontosabb. A projekt keretében a Dózsa György utca (0+000-0+440 km), az Ady utca (0+000-0+385 km) és a Damjanich utca (0+000-0+520 km) egy-egy szakaszának burkolatfelújítása, illetve az Akácós utca (0+000-0+210 km) egy szakaszának útépitése (szilárd burkolat kiépítése) valósul meg. Az adott utcák kijelölését a lakossági jelzések is indokolták.
Tervezett beavatkozás helyszíne:	Ady Endre utca, Akácós utca, Damjanich utca, Dózsa György utca egyes szakaszai
Kapcsolódó tematikus cél	Fenntartható és biztonságos városi közlekedés, fejlett városi közmű-infrastruktúra (T4)
Kapcsolódó területi cél	Városközpont városrészi cél (V1) Északnyugati városrészi cél (V2) Déli városrészi cél (V3)

Gencsy kastély felújítása	
Tervezett beavatkozás célja	A tervezett beavatkozás célja a Gencsy-kastély felújítása, megfelelő hasznosítása, az épületbe meglévő vagy új városi közszolgálati funkciók telepítése.
Tervezett beavatkozás leírása	A város egyik jelentős, eklektikus stílusú műemléke a Gencsy-kastély, amelynek megőrzése, az épület megfelelő hasznosítása a város kiemelet feladata. A tervezett projekt keretében az épület belső tereinek, valamint külső homlokzatának felújítása valósulna meg. Az épületet a város, mint polgármesteri hivatal, vagy városi közösségi szolgáltatóház kívánja hasznosítani.
Tervezett beavatkozás helyszíne	Gencsy-kastély (Kossuth u. 7)
Kapcsolódó tematikus cél	Magas színvonalú és könnyen elérhető városi szolgáltatások (T2) Vonzó városi és táji környezet (T3)

Kapcsolódó területi cél

Városközpont városrészi cél (V1)

1.1.3 Ipar és gazdaságfejlesztési akcióterület

Az akcióterület a város nyugati részén, a város Ipari-gazdasági városrészét, Ujhelyi tanyát és a belterület melletti külterületi földrészeket érinti. Itt található a város iparterülete, ezért a terület alkalmas a koncentrált gazdaságfejlesztés helyszínének biztosítására.

Az Ipar és gazdaságfejlesztési akcióterületet határoló utcák:

Az akcióterület utcahatárosan nem határolható le.

Ipar és gazdaságfejlesztési akcióterületen tervezett tevékenységek

Ipari Park fejlesztése
Tervezett beavatkozás célja
A városi üzleti infrastruktúra (Ipari Park) fejlesztésének célja a helyi gazdaság megerősítésén keresztül a városi foglalkoztatottság növelése, a munkanélküliség csökkentése.
Tervezett beavatkozás leírása
A város az üzleti infrastruktúrájának fejlesztése érdekében kívánja fejleszteni az Ipari Park infrastruktúrális ellátottságát. A fejlesztés keretében javulna az Ipari Park megközelíthetősége, valamint a közműrendszerek korszerűsítésével növekedne a terület közműveinek kapacitása.
Tervezett beavatkozás helyszíne
Balkány Ipari Park területe és a város környező bel- és külterületi ingatlanjai
Kapcsolódó tematikus cél
Fejlett helyi gazdasági infrastruktúra, javuló városi versenyképesség (T1) Fenntartható és biztonságos városi közlekedés, fejlett városi közmű-infrastruktúra (T4)
Kapcsolódó területi cél
Ipari-gazdasági városrészi cél (V5) Városkörnyéki tanyás városrészi cél (V6)

4.2 Az akcióterületeken kívül végrehajtandó, a település egésze szempontjából jelentős fejlesztések

Kerékpárút kialakítása Szakoly-Balkány települések között	
Tervezett beavatkozás célja	
A projekt célja, hogy a kerékpározás céljától függetlenül térségi szinten javítsa a biztonságos kerékpározás feltételeit, valamint közvetve – a személygépkocsi használat csökkentése által – hozzájáruljon az üvegházhatású gázkibocsátás csökkenéséhez.	
Tervezett beavatkozás leírása	
A projekt keretében a 4913 számú út szelvény szerinti bal oldalán Szakoly település határától Balkány település határáig, a települések külterületén, önálló kerékpárút kerül kiépítésre. A kiépítésre kerülő kerékpárút nem csatlakozik egyik végpontjain sem belterületi kerékpárúthoz. A projekt Szakoly Község Önkormányzata és Balkány Város Önkormányzata konzorciumában valósul meg.	
Tervezett beavatkozás helyszíne	
Szakoly település határától Balkány település határáig (külterületen).	
Kapcsolódó tematikus cél	
Fenntartható és biztonságos városi közlekedés, fejlett városi közmű-infrastruktúra (T4)	
Kapcsolódó területi cél	
Városközpont városrészi cél (V1) Keleti városrészi cél (V4)	

4.3 A tervezett fejlesztések összefoglaló bemutatása

4. táblázat: A fejlesztések összefoglaló bemutatása (státusz, ütemezés, finanszírozás)

	Projekt elnevezése	Tervezett költsége (millió Ft)	Projekt státusza	Kapcsolódó felhívás/kapcsolódó pályázat kódja	Projekt megvalósítás tervezett kezdete és zárása (év/hó)
1	Csapadékvíz elvezető hálózat fejlesztése Balkányban	199 148 278	közbeszerzés alatt, támogatást nyert	TOP_2.1.3-16-SB2-2021-00043	2023.06.- 2023.12.
2	Művház és egyéb önkormányzati épület energetikai fejlesztése Balkányban	33	támogatást nyert	TOP_PLUSZ-2.1.1-21-SB1-2022-00037	2023.06.- 2023.12.
3	Sportpálya fejlesztés Balkányban	32	támogatást nyert	TOP_PLUSZ-1.2.1-21-SB1-2022-00051	2023.06.- 2023.12.
4	Kerékpárút kialakítása Szakoly-Balkány települések között	39	támogatást nyert	TOP_PLUSZ-1.2.1-21-SB1-2022-00024	2023.06.- 2023.12.

5	Belterületi utak fejlesztése - Dózsa, Akácos, Damjanich, Ady utcák felújítása		támogatást nyert	TOP_PLUSZ-1.2.3- 21-SB1-2022- 00055	2023.06.- 2023.12.
6	Ipari Park fejlesztése	700	projektterv	-	2024-2027
7	Gencsy kastély felújítása	1600	projektterv	-	2024-2027

Forrás: Önkormányzati adatszolgáltatás alapján, saját szerkesztés

4.4 A tervezett fejlesztések illeszkedése a stratégia céljaihoz

5. táblázat: Stratégiai célok és projektek kapcsolata

Középtávú városi tematikus célok	Projektek
Fejlett helyi gazdasági infrastruktúra, javuló városi versenyképesség (T1)	Ipari Park fejlesztése
Magas színvonalú és könnyen elérhető városi szolgáltatások (T2)	Gencsy kastély felújítása Sportpálya fejlesztés Balkányban
Vonzó városi és táji környezet (T3)	Művház és egyéb önkormányzati épület energetikai fejlesztése Balkányban Gencsy kastély felújítása
Fenntartható és biztonságos városi közlekedés, fejlett városi közmű-infrastruktúra (T4)	Belterületi utak fejlesztése - Dózsa, Akácos, Damjanich, Ady utcák felújítása Kerékpárút kialakítása Szakoly-Balkány települések között Csapadékvíz elvezető hálózat fejlesztése Balkányban
Helyi hagyományokat ápoló, közösségi és befogadó társadalom (T5)	-

Forrás: saját szerkesztés

5 ANTISZEGREGÁCIÓS PROGRAM

5.1 A település szegregátumainak és szegregáció által veszélyeztetett területeinek bemutatása

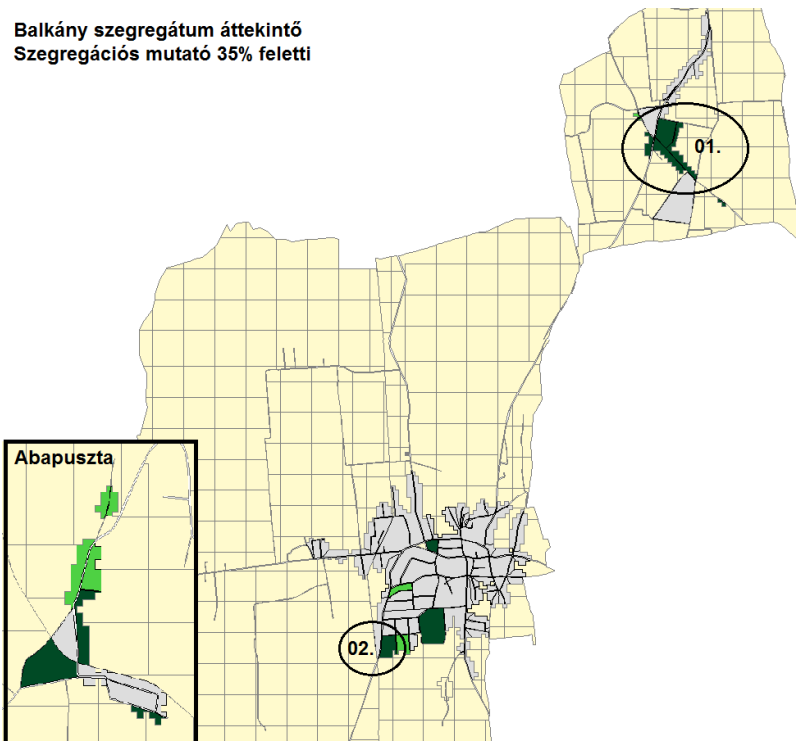
Az Integrált Településfejlesztési Stratégia részét képezi Balkány város Antiszegregációs Programja, amelynek kidolgozása a következő lépésekből áll:

- szegregátumok, illetve szegregációval veszélyeztetett területek lehatárolása;
- az azonosított területek helyzetelemzése;
- célkitűzések és beavatkozások megfogalmazása.

A szegregátumok lehatárolását a KSH végezte el a 2011. évi népszámlálási adatok alapján, a 314/2012. Korm. rendelet 10. mellékletében meghatározott módszertan szerint, a szegregációs mutató kiszámításával. A szegregációs mutató a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül, melynek értéke az érintett területen 35% feletti és a területen élő népesség száma eléri az 50 főt.

A térkép sötétzöld színnel, valamint számmal jelöli a szegregátumokat, míg a világoszöld színnel jelölt területeket szegregációs folyamatok veszélyeztetik. A kartogram olyan területeket is megjelöl, amelyek ugyan eleget tesznek a szegregációs mutató kritériumának, azonban a területek népessége nem éri el az 50 főt, ezért azok mégsem tekinthetők valódi szegregátumoknak. A 2011-es népszámlálási adatok alapján 5 szegregált terület került lehatárolásra Balkányban.

6. ábra: Balkány város szegregált és szegregációval veszélyeztetett területei

Forrás: KSH, Népszámlálás 2011

5.1.1 A szegregátumok összehasonlító elemzése

Elhelyezkedés

Az 5 szegregátum közül a 2. szegregátum, településszerkezeti szempontból a város szerves részét képezi, Balkány központi belterületéhez tartozik. A 2. szegregátum területéről a városközpont legkönnyebben az Árpád és Ady Endre utakról, illetve a Petőfi és Dózsa György utcákról közelíthető meg. Az 1. szegregátum Perkedpuszta belterületi részen fekszik ugyan, de a településcentrumtól közel 8 kilométeres távolságban helyezkedik el, amely erősíti a szegregációs hatást. Az itt lakók északról a Széchenyi utca révén juthatnak el Balkány centrumába. A három külterületi szegregátum közül Déssytanya és Nagymogyorós a várostól délre, mintegy 10-12 kilométerre fekszik, ahonnan az Árpád úton keresztül közelíthető meg a városközpont. A Déssytanyától 2 kilométerre délkeletre található Nagymogyorós. A 3. külterületi szegregátum Görénypuszta a városközponttól 3,5 kilométerre északra helyezkedik el, innen a Kállói úton át közelíthető meg a városközpont.

A KSH adatai alapján, mindezek mellett szegregációval erősen fenyegetett területek is beazonosításra kerültek. Közvetlenül a 2. szegregátum mellett, a Szegfű-, a Nyárfa- és az Arany János utca által határolt részen, az Ady Endre és az Erdőskert utca között, illetve Abapusztán is vannak olyan területek ahol a szegregációs mutató 30% feletti. Az Akácos- a Petőfi út és a Petőfi köz között, illetve Abapuszta bizonyos részein (a 2001-es lehatároláshoz képest is) meglehetősen kiterjedt területen helyezkednek el azok a részek, ahol a szegregációs mutató eléri a 35%-ot, viszont a lakónépeség 50 fő alatti.

Demográfia

Balkányban az 6387 fős lakosság körülbelül egytizede, 634 fő él szegregátumokban él. A legtöbb szegregált környezetben élő lakos a külterületi városrészekben Görénypusztán (173 fő) és Déssytanyán (125 fő), valamint a belterülethez tartozó Perkedpusztán (193 fő) található. A következő táblázat a szegregátumban élő lakónépeség számának 2001 és 2011 közötti változását ismerteti.

6. táblázat: A lakónépeség számának változása 2001 és 2011 között a szegregátumokban

	Szegregátum lakónépesége a 2001-es szegregációs mutató (50%) alapján	Szegregátum lakónépesége a 2011-es szegregációs mutató (35%) alapján
1. szegregátum (2001) 2. szegregátum (2011)	882	76
2. szegregátum (2001)	67	-
Perkedpuszta (1. szegregátum)	313	193
Abapuszta	345	-
Déssytanya	-	125
Görénypuszta	-	173
Nagymogyorós	-	67
Összesen	1607	634

Forrás: KSH

A szegregátumok lakosságának korcsoportos megoszlása alapján több jellegzetesség is kirajzolódik:

- a fiatalok (0-14 évesek) aránya minden szegregátumban magasabb a városi átlagnál (16,8%);

- az aktív korúak (15-59 évesek) aránya egyedül a 2. szegregátumban (68,4%) magasabb a városi átlagnál (62,8%) (A szegregátumok közül itt a legalacsonyabb a fiatalok aránya);
- az idősek (60-X éves) aránya minden szegregátumban alacsonyabb a városi átlagnál (20,4%) kivéve Görénypusztán (26,6%) és Nagymogyoróson (23,9%).

Szociális mutatók

A szegregátumokban élők képzettségi és szociális helyzete 3 eset kivételével kedvezőtlen irányban tér el a városi átlagtól. Az 1. szegregátumban az alacsony presztízsű foglalkozási csoportokban foglalkoztatottak aránya (40,6%) kedvezőbb, mint a városi átlag (51,3%). A 2. szegregátum lakosai pedig a foglalkoztatott nélküli háztartások arányát (33,3%, városi átlag: 42,4%), illetve a gazdaságilag nem aktív népesség arányát (55,3%, városi átlag: 59,1%) tekintve vannak kedvezőbb helyzetben, mint a város egésze. Valamennyi szegregátum esetén előfordul, hogy az egyes mutatókhoz kiemelkedően kedvezőtlen érték tartozik, azonban a kiugróan negatív értékek nagyságát és mennyiségét tekintve Nagymogyorós van a legrosszabb helyzetben valamennyi szegregátum között.

7. táblázat: A szegregátumokban élők képzettségi és szociális jellemzői, 2011

Mutató megnevezése	Balkány	1. szegregátum	2. szegregátum	Déssytanya	Görénypuszta	Nagymogyorós
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	33,0	66,7	59,6	65,8	49,0	57,5
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában	8,1	1,0	2,0	1,3	0,8	0,0
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	47,8	69,5	53,8	67,1	68,8	75,0
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül	20,4	46,7	38,5	44,7	38,5	42,5
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül	48,2	28,6	44,6	30,1	29,5	22,7
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya	42,4	59,0	33,3	62,2	65,2	75,0
Alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya	51,3	40,6	60,0	84,0	67,7	90,0
A gazdaságilag nem aktív népesség aránya a lakónépességen belül	59,1	72,5	55,3	70,4	76,9	74,6
Munkanélküliek aránya (munkanélküliségi ráta)	18,4	39,6	26,5	32,4	22,5	41,2
Tartós munkanélküliek aránya (legalább 360 napos munkanélküliek aránya)	9,9	22,6	11,8	18,9	17,5	41,2

Jelmagyarázat:

A városi átlaghoz képest nagy eltérés kedvezőtlen irányban

A városi átlaghoz képest nagy eltérés kedvező irányban

Forrás: KSH

Lakhatási körülmények

Nagy eltérés tapasztalható nemcsak a szegregátumok és Balkány átlagos lakhatási körülményei, hanem az egyes szegregátumok lakhatási körülményei között is. A 2. szegregátum kivételével valamennyi szegregátumhoz tartozó mutató értéke a városi átlaghoz képest negatív irányban tér el. A 2. szegregátum valamennyi mutatója kedvezőbb értéket vesz fel, mint a városi átlag. Ezzel éles ellentétben áll Nagymogyorós helyzete, itt az összes mutató értéke kiemelkedően negatív irányban tér el a városi átlagtól.

8. táblázat: Lakhatási mutatók Balkány szegregátumaiban, 2011

Mutató megnevezése	Balkány	1. szegregátum	2. szegregátum	Déssy tanya	Görénypuszta	Nagymogyorós
Lakásállomány (db)	2468	70	23	44	73	31
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya	23,8	68,6	13,0	34,1	54,8	80,6
A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül	19,0	64,9	13,0	31,7	50,0	78,6
Egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül	13,1	15,8	8,7	26,8	28,1	39,3

Jelmagyarázat:

A városi átlaghoz képest nagy eltérés kedvezőtlen irányban

A városi átlaghoz képest nagy eltérés kedvező irányban

Forrás: KSH

A lakások arányának megoszlását vizsgálva megállapítható, hogy a lakónépesség megoszlásával a lakások aránya is megegyezik a szegregátumokban és a város szegregátumokon kívüli területein: a szegregátumokban a lakosság 10%-a lakik, míg itt található a város lakásainak 9,7%-a. Az egy lakásra jutó lakónépesség száma a szegregátumokban és a városban is átlagosan 2,6 fő. A legtöbb lakos a 2. szegregátumban jut egy lakásra (3,3 fő), a legkevesebb pedig Nagymogyoróson (2,1%).

5.1.2 A szegregátumok területenkénti helyzetelemzése

1. szegregátum

Demográfia – A 2001-ben még 313 fős szegregátum (amely Perkedpuszta egész területét magában foglalta) lakóinak száma 2011-re 193 főre csökkent. Az itt élő lakosok egyharmada (33,7%) fiatal, több mint fele (54,4%) pedig aktív korú.

Társadalmi mutatók – A szegregátumban lakók majdnem felének (46,7%) amelltt, hogy legfeljebb általános iskolai végzettsége van, rendszeres munkajövedelemmel sem rendelkezik. Bár a mutató értéke 2001-hez képest (71,5%) jelentősen javult, a szegregátumban a mutató értéke elmarad a városrészi (36,4%) és a városi (20,4%) értéktől. Ugyancsak javult a helyzet a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők tekintetében. 2001-ben még a szegregátum 93,3%-a, 2011-re pedig több, mint kétharmaduk (69,5%) nem rendelkezett rendszeres munkajövedelemmel. 2011-ben a foglalkoztatottak aránya (28,6%) a szegregátumban jóval magasabb volt, mint 2001-ben (6,2%), ugyanakkor a foglalkoztatottak jelentős része (40,6%) alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban

vannak foglalkoztatva. A mutató értéke 2001 óta (72,7%) jelentős mértékben javult, és kedvezőbb, mint a városi (51,3%) és a városrészi (66,1%) mutató értéke. 2001 és 2011 között a munkanélküliségi ráta jelentősen csökkent (67,6%-ról 39,6%-ra), azonban a városi (18,4%) és városrészi (27,6%) munkanélküliségi rátához viszonyítva, még mindig nagyon magas.

Lakhatási feltételek – A szegregátumban található Balkány lakásállományának 2,8%-a, illetve a tanyás városrész lakásállományának 9,3%-a. Az itt található lakások több mint kétharmada (68,6%) alacsony komfortfokozatú, amely magasabb, mint a városrész átlaga (51,3%) és közel háromszorosa a városi átlagnak (23,8%).

2. szegregátum

Demográfia – A 2011-ben, a déli városrészben lehatárolt 2. szegregátum területét a 2001-es lehatárolás (ekkor 1. szegregátum) teljes egészében magában foglalja. A lakónépesség aránya 882-ről 76 főre csökkent a vizsgált 10 év távlatában, és általánosságban elmondható, hogy valamennyi szegregációs mutató értéke javult. A 2011-es adatok szerint a 76 fős lakosságának több mint kétharmada (68,4%) aktív korú és az idősek aránya (14,5%) is jóval kedvezőbb, mint a városi átlag (20,4%).

Társadalmi mutatók – A legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon belül (59,6%) a városi (33%) és a városrészi átlag (33,3%) közel kétszerese. A lakosok több mint harmadának (38,5%) amellet, hogy legfeljebb általános iskolai végzettsége van, rendszeres munkajövedelemmel sem rendelkeznek. A mutató értéke kedvezőtlenebb a városrészi (19,6%) és a város (20,4%) értéktől is. A 15-64 éves népességen belül a foglalkoztatottak aránya (44,6%) alacsonyabb, mint a városi (48,2%) és a városrészi (49,1%) átlag. A foglalkoztatott nélküli háztartások arányát (33,3%) tekintve azonban kedvezőbb a helyzet, mint a városban (42,4%), és a városrészben (36,0%).

A gazdaságilag nem aktív népesség aránya a szegregátumban 55,3%, amely teljesen megegyezik a városrészi átlaggal, és városi (59,1%) szinten is kedvezőnek bizonyul. A munkanélküliségi ráta a szegregátumban magas (26,5%), a városi (18,4%), és a városrészi (18,7%) átlagot is meghaladja.

Lakhatási feltételek – A szegregátumban található a város lakásállományának kevesebb, mint 1%-a, illetve a déli városrész lakásainak 4%-a. Valamennyi mutató kedvezőbb, mint a városi átlag, kismértékben kedvezőtlenebb a lakások komfortfokozata, mint az egyébként is kedvezőbb helyzetű városrészi átlag.

Déssytanya

Demográfia – A Balkány város külterületéhez tartozó 125 fős Déssytanya területén a 2011-es adatok szerint a lakosság közel kétharmada (60,8%) aktív korú és a fiatalok aránya (24,0%) is magas.

Társadalmi mutatók – 2011-ben a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül 65,8% volt a szegregátumban, ami a városi érték (33%) közel kétszerese és a városrészi értéket (53,1%) is jelentősen meghaladja. Az itt lakók közel fele (44,7%) amellet, hogy legfeljebb általános iskolai végzettsége van, rendszeres munkajövedelemmel sem rendelkeznek. A mutató értéke jóval kedvezőtlenebb a városrészi (36,4%) és a városi (20,4%) értéktől.

A szegregátumban élők kevesebb, mint egyharmada (30,1%-a) foglalkoztatott, amely szintén elmarad a városi (48,2%) és a városrészi (34,5%) foglalkoztatottsági mutatóktól. Továbbá a

foglalkoztatottak nagy része (84%-a) alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban van foglalkoztatva.

A munkanélküliségi ráta a szegregátumban magas (32,4%) a városi (18,4%), és a városrészi (27,6%) átlagot is meghaladja. Ezen belül, a tartós munkanélküliek aránya (18,9 %) a városi átlag (9,9%) közel kétszerese és kedvezőtlenebb a városrészi (15,6%) átlagnál is.

Lakhatási feltételek – Az itt található lakások Balkány lakásállományának 1,8%-át, illetve a tanyás városrész lakásállományának 5,8%-át teszik ki. A szegregátum lakásainak több mint egyharmada (34,1%) alacsony komfortfokozatú, amely magasabb, mint a városi átlag (23,8%) de alacsonyabb, mint a városrészi átlag (51,3%).

Görénypuszta

Demográfia – Szintén a város tanyavilágához tartozik Görénypuszta, amelynek területe rendelkezik a legtöbb lakóval (173 fő) a külterületi szegregátumok között. A szegregátumban kedvezőtlen a korösszetétel, a 2011-es adatok szerint magasabb az idősek aránya (26,6%) és alacsonyabb az aktív korúak aránya (55,5%), mint a város és a városrész átlaga.

Társadalmi mutatók – A szegregátum aktív korú lakosságának majdnem fele (49%) legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezik. A mutató értéke kedvezőtlenebb, mint a városi (33%), viszont kedvezőbb, mint a városrészi (53,1%) érték.

Görénypuszta lakosságának több mint harmadának (38,5%) amellett, hogy legfeljebb általános iskolai végzettsége van, rendszeres munkajövedelemmel sem rendelkezik. A mutató értéke meghaladja mind a városrészi (36,4%), mind a városi (20,4%) értéket.

A szegregátumban élők kevesebb, mint egyharmada (29,5%-a) foglalkoztatott, amelyet meghaladnak a városi (48,2%) és a városrészi (34,5%) foglalkoztatottsági mutatók értékei. A foglalkoztatott nélküli háztartások arányát (65,2%) tekintve szintén kedvezőtlenebb a szegregátum helyzete, mint a városban (42,4%), és a városrészben (57,5%).

A foglalkoztatottak kétharmada (67,7%) alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban van foglalkoztatva. A szegregátumban élők több mint háromnegyede (76,9%) gazdaságilag nem aktív, ez jóval meghaladja a városrészi (68,6%), és városi átlagot (59,1%). A munkanélküliségi ráta a szegregátumban magas (22,5%) a városi átlagot (18,4%) meghaladja, azonban kevesebb, mint a városrészi (27,6%) átlag.

Lakhatási feltételek – Balkány lakásállományának 3%-át, illetve a városkörnyéki tanyás városrész lakásállományának 9,7%-át teszi ki a szegregátum lakásállománya. Az itt található lakások több mint fele (54,8%) alacsony komfortfokozatú, amely a városi átlag (23,8%) kétszerese, és közel azonos a városrészi átlaggal (51,3%). A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül 50%, ami jóval több, mint a városi átlag (19%), és a városrész átlagot (43,3%) is meghaladja.

Nagymogyorós

Demográfia – A szegregátumok közül a külterülethez tartozó Nagymogyorós rendelkezik a legkevesebb lakóval, összesen 67 fő lakott 2011-ben a szegregátumban. A terület korösszetétele hasonló a város korösszetételével.

Társadalmi mutatók – A szegregátumban élők képzettségi szintje nagyon kedvezőtlen. A legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül 57,5%, ami majdnem kétszer annyi, mint a városi (33%) és valamivel

magasabb, mint a városrészi (53,1%) érték. A felsőfokú végzettségűek arányát tekintve a szegregátumban 2011-ben nem lakott felsőfokú végzettséggel rendelkező lakos.

Az itt lakók 42,5%-a amellet, hogy legfeljebb általános iskolai végzettsége van, rendszeres munkajövedelemmel sem rendelkezik. Ez az arány több mint kétszerese a város átlagának (20,4%) és a városrész átlagát (36,4%) is meghaladja. A szegregátumban élők háromnegyede nem rendelkezik rendszeres munkajövedelemmel, így ebben a tekintetben is a szegregátum lakói vannak a legrosszabb helyzetben a városban.

A foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül itt a legalacsonyabb (22,7%) a szegregátumok között, itt vannak a legnagyobb arányban (90%) az alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak is. A munkanélküliségi ráta 41,2%, ami a városi érték (18,4%) több mint kétszerese és a városrészi (27,6%) értéket is jóval meghaladja. A Nagymogyoróson élő munkanélküliek mindegyike kivétel nélkül tartós munkanélküli.

Lakhatási feltételek – A város lakásállományának 1,2%-át, illetve a tanyás városrész 4,1%-át teszi ki Nagymogyorós lakásállománya. Az itt található lakások többsége (80,6%) alacsony komfortfokozatú, amely a városi átlag (23,8%) közel 3,5-szerese, és jóval több, mint a városrészi átlag (51,3%). A lakott lakásokon belül a lakások több mint háromnegyede (78,6%) komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakás, amely a városi átlag (19%) négyszerese, és jóval több, mint a városrész átlaga (43,3%). Az egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül 39,3%, ami a városrészi (22,8%) és a városi (13,1%) mutatóktól jóval kedvezőtlenebb érték.

Összefoglalás

A szegregátumok összehasonlításánál a következő főbb különbségek, illetve hasonlóságok rajzolódnak ki:

- a szegregált területek (1. és 2. szegregátum) mutatói jelentősen javultak 2001-2011 között, azonban még mindig kedvezőtlenebb helyzetben vannak, mint a város, illetve a városrész mutatói;
- összességében elmondható, hogy a tanyás városrész szegregátumaiban nagyon rosszak a lakhatási körülmények;
- a városi átlaghoz képest a lakások minőségét tekintve a 2. szegregátum a legkedvezőbb, Nagymogyorós pedig a legkedvezőtlenebb helyzetben van;
- a szociális és képzettségi mutatókat tekintve szintén a 2. szegregátum van a legjobb helyzetben, ahol valamennyi mutató értéke a városi átlag körül mozog;
- a felsőfokú végzettséggel rendelkezők aránya valamennyi szegregátumban elenyésző;
- a külterületi szegregátumokban a lakosság háromnegyede a gazdaságilag inaktív népességhez tartozik;
- a külterületi tanyákon nagyon alacsony a foglalkoztatottság és magas a munkanélküliség.

5.2 Az elmúlt években megvalósított, a szegregátumokat érintő beavatkozások

Az önkormányzat már évekkel ezelőtt felismerte, hogy a város területén szegregált, illetve szegregációval veszélyeztetett területek találhatóak. A hátrányok csökkentésének érdekében Balkány Város Önkormányzata a következő antiszegregációs intézkedéseket hajtotta végre az elmúlt időszakban:

- Belterületi utak felújítása (1. szegregátum)
- Balkány-Biri kerékpárút kiépítése (Görénypuszta)
- Községi ház felújítása (1. szegregátum, 2. szegregátum, Déssytanya)
- Munkaerő toborzás (mindegyik szegregátum)
- Közmunka program keretében képzések megvalósítása (mindegyik szegregátum)
- Előadások szervezése egészséges életmódról (mindegyik szegregátum)

5.3 Antiszegregációs intézkedési terv

5.3.1 A szegregáció mérséklését vagy megszüntetését célzó intézkedések

A hátrányos helyzet mérséklése és megszüntetése sokrétű és kizárólag hosszú távon megvalósítható folyamat, amely során a következő – fizikai és nem fizikai jellegű – eszközök alkalmazandók és alkalmazhatók:

Oktatási integráció és felzárkóztatás: a közoktatás rendszerében nyújtott teljesítmény alapvetően meghatározza a későbbi magasabb oktatási szintekbe való bejutás lehetőségét, ezáltal a várható munkaerőpiaci státuszt és az elérhető jövedelmet. A szegénység újratermelődésének megakadályozásához tehát nagyrészt az oktatáson keresztül vezet az út, erre azonban az önkormányzat befolyása az érintett köznevelési intézmények fenntartói viszonyainak megváltozása óta korlátozott.

A foglalkoztatási lehetőségek bővítése és a foglalkoztathatósághoz szükséges készségek és képességek kialakítása: a közfoglalkoztatás országosan elterjedt rendszere mellett elő kell segíteni az elsődleges munkaerőpiacra való vissza-, illetve bevezetést is, amelynek hatékony eszközei a személyes mentoráláson alapuló munkaerőpiaci programok. Ezek jellemzően egyéni tanácsadást, képzési lehetőséget és átmeneti időtartamra munkalehetőséget is biztosítanak. Emellett közvetett eszköz lehet

- a helyi termékek fejlesztésének, előállításának és értékesítésének támogatása,
- a szociális gazdaság fejlesztése,
- vagy a munkába állást szolgáló szak- és átképzési programok támogatása.

A szegregátumokban élők egészségügyi és szociális helyzetének javítása: a hátrányos helyzetű lakosság egészségi állapota többek között a nem megfelelő higiéniás feltételek és a szűréseken való alacsony részvétel miatt jellemzően elmarad a városi átlagtól, ezért fontos kiemelt figyelmet fordítani az egészségügyi és szociális ellátások terén a szegregátumok lakóira. A prevenció és a célzott felvilágosítás mellett azonban azt is biztosítani kell, hogy az érintett lakosság könnyen és gyorsan megkaphassa a szükséges egészségügyi ellátásokat, a szolgáltatások könnyen elérhetők legyenek a szegregátumokból. Az önkormányzat a tanyagondnoki szolgálat és az orvosi ügyelet működtetésével képes biztosítani a megfelelő alapfokú egészségügyi ellátást a szegregátumok területén élők számára.

A lakhatási feltételek javítása a szegregátumok területén: az életminőséget alapvetően befolyásolja a lakóingatlanok mérete, komfortfokozata és állapota. A szegregátumok területén, különösen a tanyavilágban, ahogyan arra a szegregátumok bemutatása is rámutatott, a lakhatási körülmények lényegesen elmaradnak a város többi területén jellemző színvonalától. Épületállományuk javítása, a lakások komfortfokozatának emelése kiemelt feladat. A rossz minőségű lakásállomány felszámolása történhet részleges vagy teljes felújítással, kisméretű lakások összevonásával, esetleg bővítéssel, indokolt esetben akár szanálással is. Az önkormányzat mozgásterét korlátozza, hogy a lakóingatlanok többsége magántulajdonú. A szükséges források rendelkezésre állása esetén célszerű egyéb eszközöket is alkalmazni, például: a hátrányos helyzetben lévő fiatalok segítése a saját lakáshoz jutásban, lakásfenntartási támogatás folyósítása, szociális bérlakás program. A jövőben törekedni kell a hátrányos helyzetű családok lakásainak komfortfokozatának növelésére és az energiatárhatalomsági beruházások ösztönzésére is.

A szegregátumok infrastruktúrájának fejlesztése: Az egyes lakóingatlanokat érintő fejlesztések mellett elengedhetetlen a helyi infrastrukturális ellátottság hiányainak pótlása. Az infrastruktúra állapota valamennyi szegregátumban elmarad a város más részeihez képest. A jobb elérhetőség biztosítása szempontjából továbbra is alapvető követelmény a szilárd útburkolatok és kerékpárút hálózat kiépítése, hiszen ennek hiányában a közszolgáltatások elérése akadályokba ütközhet. A szennyvíz-elvezetés megoldása egyes külterületi szegregátumok esetén kiemelt feladat. Fontos, hogy az infrastruktúra kiépítése mellett ösztönözve legyen a kiépülő hálózatra történő rácsatlakozás is.

A társadalmi kohézió erősítése szemléletformáló és közösségépítő akciókkal: a hátrányos helyzetű lakosság integrációja csak akkor valósulhat meg maradéktalanul, ha mind a közvetlenül érintettek, mind a város teljes lakossága körében egyértelművé válnak a felzárkóztatás egyéni és ösztönző társadalmi szintű előnyei. A társadalmi befogadás elősegítését kisebb léptékű, interperszonális jellegű szemléletformálással, a helyi identitás erősítésével és közösségi rendezvényekkel lehet elérni, amelybe lehetőség szerint minden korosztályt és társadalmi csoportot bevonnak.

A roma lakosság bevonása a város közösségi életébe

A romák a többi lakoshoz képest kevésbé aktívan vesznek részt a település közösségi életében, a döntéshozatali és véleményezési folyamatokban, a rendezvényeken, az egyházak és civil szervezetek munkájában stb., tehát érezhető a távolmaradásuk a közügyektől és közélettől. Hosszabb távon ez igen negatív hatást gyakorol a társadalmi kohézióra, ezért szükséges a roma lakosság intenzívebb bevonása a város közösségi életébe. Ehhez kezdetben leginkább az olyan rendezvények járulhatnak hozzá, amelyek a művelődés, szórakozás útján hozzák közelebb egymáshoz a romákat és nem romákat.

5.3.1.1 Antiszegregációs célok

Az ITS felülvizsgálat során – mivel a felülvizsgálandó ITS elfogadása óta a városi szegregátumok helyzetéről (elhelyezkedés, népesség, életkörülmények) újabb információink nincsenek – új anti-szegregációs célrendszer felállítása nem szükséges. A város meglévő, felülvizsgált antiszegregációs célrendszere a következő:

7. ábra: Balkány anti-szegregációs terv célrendszere

Átfogó cél	A szegregátumokban a társadalmi különbségek csökkentése az életminőség javítása által.		
Specifikus célok	A lakosok életkörülményeinek javítása.	A szegregátumban élők felzárkóztatása	A városrész elérhetőségének javítása
Részcélok	Lakhatási körülmények fejlesztése. A lakosok egészségügyi és szociális helyzetének javítása.	A lakosok munkaerő-piaci aktivitásának növelése. A lakosok képzettségi szintjének növelése.	Az infrastruktúra fejlesztése a szegregátum és város többi része között.

Forrás: saját szerkesztés

5.3.2 A tervezett fejlesztések szegregációs hatásainak kivédésére hozott intézkedések

Az Integrált Településfejlesztési Stratégia keretében tervezett fejlesztésekkel szemben alapvető elvárás, hogy ne idézzék elő szegregátumok kialakulását, és semmilyen formában

ne erősítsék a szegregációs folyamatokat. Az előbbi elvek eléréséhez a következő intézkedések végrehajtása szükséges:

- az előző alfejezetben megfogalmazott intézkedések minél nagyobb arányú beépítése a tervezett fejlesztésekbe:
 - *egyfelől önálló antiszegregációs tartalmú projektek kidolgozásával – akár nagyobb volumenű akcióterületi vagy tematikus projektként, akár kisebb költségvetésű, de lokálisan hatékony projektként;*
 - *másfelől lehetőség szerint más projektekben való megjelenítéssel (pl. egészségügyi, szociális területen dolgozó szakemberek képzésének; közösségfejlesztési programoknak tematikájába beépíthető a hátrányos helyzetű személyekkel való eredményes együttműködéshez szükséges készségek elsajátítása is).*
- az antiszegregációs szemlélet maximális érvényesítése az egyes projektek előkészítése és megvalósítása folyamán, amellyel többek között megelőzhető, hogy egy-egy fejlesztéssel érintett városrész felértékelődése spontán népességcseréhez vezessen – önmagát felerősítő negatív folyamatokat idézve elő a település más területein;
- tényleges társadalmi párbeszéd és partnerség városi, akcióterületi és – szükség esetén – projekt szinten egyaránt, amely során fontos, hogy a partnerség túllépjen a szokásos formákon, és valóban aktív együtt gondolkodás jöjjön létre (ezáltal megakadályozható a vélt vagy valós társadalmi konfliktusok megnyilvánulása);
- a szegregátumban élők foglalkoztatásának elősegítése a projekt-megvalósítás során (ez részben a közfoglalkoztatás keretében teljesíthető, részben pedig előírható közbeszerzési feltételként).

A fejlesztések által okozott szegregációs hatások leghatékonyabb eszköze az, ha már a tervezés során is csak olyan fejlesztések kerülnek kiválasztásra és megvalósításra, amelyek nem növelik a szegregáció mértékét, azaz megtörténik az esetleges szegregációs hatások vizsgálata.

5.3.3 A szegregációt okozó folyamatok megváltoztatására, hatásuk mérséklésére teendő intézkedések

A leszakadást erősítő társadalmi-gazdasági folyamatok esetében célszerű különbséget tenni az alapján, hogy belső, azaz a város által ténylegesen befolyásolható vagy külső folyamatról van szó.

Belső folyamatok:

- Egyes városrészek épített környezetének romlása beindíthatja a káros szegregációs folyamatokat. Az önkormányzat ezt a fizikai infrastruktúra karbantartási és szükség esetén felújítási munkálatok időben és térben megtervezett elvégzésével előzheti meg.
- Spontán folyamat eredményeként megjelenhetnek szolgáltatáshiányos városrészek. Ha ennek fennáll az veszélye, akkor az önkormányzatnak át kell gondolnia, hogy mely helyben elérhető közszolgáltatásokra van igény a lakosság körében, illetve, hogy esetlegesen milyen támogatásokkal tudja helyben tartani a vállalkozásokat.
- A városrészek közötti migráció szintén zömmel természetes, a piaci folyamatok által vezérelt folyamat, amelyet az előző két pontban megfogalmazott tényezők is befolyásolhatnak. Az önkormányzat azonban az alábbi, részben közvetett beavatkozásokkal csökkentheti a negatív térbeli folyamatokat:

- a fejlesztések térbeli mintázatának pontos megtervezése úgy, hogy a szegregációt megelőző, mérséklő intézkedések prioritást élvezzenek, és semmiképpen ne alakuljon ki újabb szegregátum;
- az önkormányzati bérlakások esetében lehetőség van egyfajta átgondolt lakás-kiutalási rendszer kialakítására, amely nagyobb hangsúllyal veszi figyelembe az antiszegregációs szempontok érvényesítését;
- azokon a területeken, ahol kiemelten magas a rossz állapotban lévő magántulajdonú lakóingatlanok száma, a szükséges források rendelkezésre állása esetén elképzelhető a lakások felvásárlása (majd bontása és értékesítése és/vagy bérlakásként való felújítása) az önkormányzat által.

Külső folyamatok:

- Válsághelyzetek gazdasági hatásai különösen hátrányosan érinti a szegregátumokban többségben lévő alacsony iskolai végzettségűeket, akik esetében az álláskeresés elhúzódása tartós munkanélküliséget idézhet elő. Ennek negatív hatásait ellensúlyozhatják a célzott munkaerőpiaci beavatkozások (pl. a közfoglalkoztatás átgondolt helyi megvalósítása, komplex képzési és munkaerőpiaci integrációs programok).
- Sok esetben tapasztalható forráshiány azon ágazatok esetében (pl. szociális és egészségügyi ellátás, oktatás), amelyek elősegíthetnék a szegregáció, a hátrányos helyzet mérséklését. Amennyiben van lehetőség, az önkormányzatnak célszerű a jelenlegiek mellett további külső szolgáltatókat, egyházakat és civil szervezeteket bevonnia bizonyos feladatok ellátására, illetve kiegészítő finanszírozási lehetőségeket feltárni (pl. releváns pályázati források azonosítása).

6 A STRATÉGIA KÜLSŐ ÉS BELSŐ ÖSSZEFÜGGÉSEI

6.1 Külső összefüggések

6.1.1 Illeszkedés EU 2020 tematikus célkitűzéseire

Az Európai Unió a 2021-2027-es programozási időszakra az előző hétéves ciklushoz képest egy új, rövidebb, modern és eredményközpontú programot fogalmazott meg a regionális fejlesztés és kohézió 2020 után kezdődő időszakára. Az Európai Parlament és a Tanács vonatkozó CPR rendelettervezete (COM(2018) 375 final, 2018/0196(COD)) határozta meg az új programozási időszak középpontjában álló öt prioritást, amelyek tekintetében az unió a legalkalmasabb az eredmények elérésére. Az 5 kulcsfontosságú szakpolitikai célkitűzés a következő:

- (1) Intelligensebb Európa – innovatív és intelligens gazdasági átalakulás.
- (2) Zöldebb, karbonszegény Európa.
- (3) Jobban összekapcsolt Európa – mobilitás és regionális IKT-összekapcsoltság.
- (4) Szociálisabb Európa – a szociális jogok európai pillérének végrehajtása.
- (5) A polgárokhoz közelebb álló Európa – a városi, vidéki és part menti térségek fenntartható és integrált fejlesztése helyi kezdeményezések révén.

A felsorolt szakpolitikai célokon túl horizontális cselekvésként a kapacitásépítés és a tagállamokon kívüli, illetve belüli partnerekkel való együttműködés került megfogalmazásra.

Az alábbi táblázat bemutatja az ITS célrendszerének illeszkedését az EU 2021-2027 célkitűzéseire.

9. táblázat: Az ITS keretében tervezett fejlesztések illeszkedése az EU 2021-2027-es programozási időszak célkitűzéseire

Európai Unió 2021-2027 célkitűzések	Balkány Integrált Településfejlesztési Stratégiájának céljai	
	Tematikus célok	Városrészi szintű területi célok
(1) Intelligensebb Európa	Fejlett helyi gazdasági infrastruktúra, javuló városi versenyképesség (T1)	Városközpont városrészi cél (V1) Ipari-gazdasági városrészi cél (V5)
(2) Zöldebb, karbonszegény Európa	Vonzó városi és táji környezet (T3) Fenntartható és biztonságos városi közlekedés, fejlett városi közmű-infrastruktúra (T4)	Városközpont városrészi cél (V1) Északnyugati városrészi cél (V2) Déli városrészi cél (V3) Keleti városrészi cél (V4) Városkörnyéki tanyás városrészi cél (V6)
(3) Jobban összekapcsolt Európa	Fenntartható és biztonságos városi közlekedés, fejlett városi közmű-infrastruktúra (T4)	Városközpont városrészi cél (V1) Városkörnyéki tanyás városrészi cél (V6)
(4) Szociálisabb Európa	Magas színvonalú és könnyen elérhető városi szolgáltatások (T2) Helyi hagyományokat ápoló, közösségi és befogadó társadalom (T5)	Városközpont városrészi cél (V1) Keleti városrészi cél (V4)
(5) A polgárokhoz közelebb álló Európa	Helyi hagyományokat ápoló, közösségi és befogadó társadalom (T5)	Városközpont városrészi cél (V1) Városkörnyéki tanyás városrészi cél (V6)

Forrás: saját szerkesztés

6.1.2 Illeszkedés az országos és megyei területfejlesztési tervdokumentumokhoz

Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció

A 2014 januárjában elfogadott Nemzeti Fejlesztés 2030 – Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepcióban (OFTK)⁵ egy olyan hosszú távú jövőkép, valamint fejlesztéspolitikai célok és elvek kerültek meghatározásra, amelyek az ország társadalmi, gazdasági, valamint ágazati és területi fejlesztési szükségleteiből indulnak ki. A koncepció fejlesztéspolitikai és területfejlesztési szempontból közös irányt határoz meg, jövőképe és célrendszere 2030-ig szól. A dokumentum jövőképe a következő szempontokat helyezi fókuszba:

- Vonzó gazdasági környezet, dinamikus gazdaság
- Gyarapodó népesség, közösségek
- Stratégiaileg hasznosított természeti erőforrások
- Kiegyenlített térszerkezet

A koncepció további négy hosszú távú átfogó fejlesztési célt, illetve tizenhárom specifikus célt tűz ki, köztük hét szakpolitikai jellegű és hat területi célt. Az OFTK-ban foglalt átfogó célok a következők:

- Értékteremtő, foglalkoztatást biztosító gazdasági fejlődés
- Népesedési fordulat, egészséges és megújuló társadalom
- Természeti erőforrásaink fenntartható használata, értékeink megőrzése és környezetünk védelme
- Térségi potenciálokra alapozott, fenntartható térszerkezet.

Balkány Város Integrált Településfejlesztési Stratégiájának átfogó céljai a városi népesség megtartása, a helyi gazdaság fejlesztése, a városi településkép javítása és környezet fejlesztése, valamint a településközi együttműködés erősítése, kisközponttá válás. Az ITS átfogó céljai stratégiai szinten összhangban vannak az OFTK célrendszerével. Az alábbi táblázat az ITS tematikus céljainak az OFTK specifikus céljaihoz való illeszkedését mutatja be.

NÉPESSÉGMEGTARTÁS

GAZDASÁGFEJLESZTÉS

TELEPÜLÉSKÉP JAVÍTÁS, KÖRNYEZETFEJLESZTÉS

TELEPÜLÉSKÖZI EGYÜTTMŰKÖDÉS ERŐSÍTÉSE, KISKÖZPONTTÁ VÁLÁS

10. táblázat: Illeszkedés az OFTK célrendszeréhez

Nemzeti Fejlesztés 2030 – OFTK specifikus célok	Balkány ITS
Szakpolitikában érvényesülő specifikus célok	Tematikus célok
Versenyképes, innovatív hálózati gazdaság	Fejlett helyi gazdasági infrastruktúra, javuló városi versenyképesség (T1)
Életképes vidék, egészséges	Fejlett helyi gazdasági infrastruktúra, javuló

⁵ Az Országgyűlés 1/2014. (I. 3.) OGY határozata a Nemzeti Fejlesztés 2030 – Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepcióról

élelmiszertermelés és ellátás	városi versenyképesség (T1) Vonzó városi és táji környezet (T3)
Gyógyító Magyarország, egészséges társadalom, egészség- és sportgazdaság	Magas színvonalú és könnyen elérhető városi szolgáltatások (T2) Vonzó városi és táji környezet (T3) Helyi hagyományokat ápoló, közösségi és befogadó társadalom (T5)
Kreatív tudástársadalom, piacképes készségek, K+F+I	Fejlett helyi gazdasági infrastruktúra, javuló városi versenyképesség (T1)
Értéktudatos és szolidáris, öngondoskodó társadalom, romaintegráció	Vonzó városi és táji környezet (T3) Helyi hagyományokat ápoló, közösségi és befogadó társadalom (T5)
Jó állam: szolgáltató állam és biztonság	Magas színvonalú és könnyen elérhető városi szolgáltatások (T2)
Stratégiai erőforrások megőrzése, fenntartható használata és környezetünk védelme	Vonzó városi és táji környezet (T3) Fenntartható és biztonságos városi közlekedés, fejlett városi közmű-infrastruktúra (T4)
Területi specifikus célok	Tematikus célok
Az ország makroregionális szerepének erősítése	Fejlett helyi gazdasági infrastruktúra, javuló városi versenyképesség (T1)
Többközpontú térszerkezetet biztosító városhálózat	Fejlett helyi gazdasági infrastruktúra, javuló városi versenyképesség (T1) Magas színvonalú és könnyen elérhető városi szolgáltatások (T2)
Vidéki térségek népességeltartó képességének növelése	Fejlett helyi gazdasági infrastruktúra, javuló városi versenyképesség (T1) Magas színvonalú és könnyen elérhető városi szolgáltatások (T2) Helyi hagyományokat ápoló, közösségi és befogadó társadalom (T5)
Kiemelkedő táji értékű térségek fejlesztése	Vonzó városi és táji környezet (T3)
Területi különbségek csökkentése, térségi felzárkóztatás és gazdaságösztönzés	Fejlett helyi gazdasági infrastruktúra, javuló városi versenyképesség (T1) Helyi hagyományokat ápoló, közösségi és befogadó társadalom (T5)
Összekapcsolt terek: az elérhetőség és a mobilitás biztosítása	Fenntartható és biztonságos városi közlekedés, fejlett városi közmű-infrastruktúra (T4)

Forrás: saját szerkesztés

Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Területfejlesztési Program

A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Területfejlesztési Koncepciója és Programja a 1996. évi XXI. törvény⁶ 11. § értelmében, a 218/2009. (X.6.) Korm. rendelet⁷ alapján 2021-ben került kidolgozásra. A dokumentumban foglaltak alapján Szabolcs-Szatmár-Bereg megye jövőképe, hogy 2030-ra a megye egy olyan hely legyen, ahol jó élni. A jövőképen túl a megyei területfejlesztési koncepció keretében három átfogó cél, ezek elérése érdekében hét stratégiai cél (melyek közül négy tematikus cél, három területi cél) került megfogalmazásra, amelyek elérése az öt horizontális cél jegyében történik.

8. ábra: Szabolcs-Szatmár-Bereg Megye Területfejlesztési Programjának célrendszere

⁶ A területfejlesztésről és területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvény

⁷ A területfejlesztési koncepció, a területfejlesztési program és a területrendezési terv tartalmi követelményeit, valamint illeszkedésük, kidolgozásuk, egyeztetésük, elfogadásuk és közzétételük részletes szabályai

Forrás: saját szerkesztés

Forrás: Szabolcs-Szatmár-Bereg Megye Területfejlesztési Programjának Stratégiai Programja

A megyei területfejlesztési koncepció célrendszeréhez kapcsolódnak a területfejlesztési programban megfogalmazott prioritások (4 darab tematikus és 6 darab területi prioritás). A prioritások és az ITS tematikus céljai között a koherencia egyértelmű és szoros, amelyet az alábbi táblázat részletez.

11. táblázat: Az ITS tematikus céljainak illeszkedése a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Területfejlesztési Program prioritásaihoz

SZABOLCS-SZATMÁR-BEREG MEGYEI TERÜLETFEJLESZTÉSI PROGRAM PRIORITÁSAI	Fejlett helyi gazdasági infrastruktúra, javuló városi versenyképesség (T1)	Magas színvonalú és könnyen elérhető városi szolgáltatások (T2)	Vonzó városi és táji környezet (T3)	Fenntartható és biztonságos városi közlekedés, fejlett városi közmű-infrastruktúra (T4)	Helyi hagyományokat ápoló, közösségi és befogadó társadalom (T5)
1. prioritás: A megyei élelmiszergazdaság piacorientált megerősítése					
2. prioritás: Hatékony környezetgazdálkodás és klímaváltozáshoz való alkalmazkodás megteremtése					
3. prioritás: Komplex megyei menedzsment és marketingtevékenység megvalósítása					
4. prioritás: A megye gazdasági fejlődését elősegítő oktatási és innovációs rendszer kialakítása					
5. prioritás: A megyeszékhely komplex, integrált fejlesztése					
6. prioritás: A megye versenyképes decentrumainak					

fejlesztése					
7. prioritás: A megye járásközpontjainak és kisvárosainak funkcióbővítő fejlesztése					
8. prioritás: Élhető vidéki térségek megteremtése					
9. prioritás: A külső perifériák felzárkóztatása					
10. prioritás: A leszakadó rétegek – ezen belül a romák - felzárkóztatása					

Kapcsolat jellege:	<i>erős</i>		<i>közepes</i>		<i>gyenge</i>		<i>nincs</i>	<i>0</i>
---------------------------	-------------	--	----------------	--	---------------	--	--------------	----------

Forrás: saját szerkesztés

6.1.3 Egyéb helyi fejlesztési és rendezési dokumentumokkal való kapcsolat

6.1.3.1 Illeszkedés a településrendezési eszközökhöz

Balkányban a jelenleg hatályban lévő településrendezési eszközöket az ITS Megalapozó vizsgálata mutatja be. A tervezés jelenlegi szakaszában az előzetes fejlesztési elképzelések összhangban vannak a területek jelenlegi funkciójával, így a szabályzatok módosítására jelenleg nincs szükség. Az integrált településfejlesztési stratégia megvalósítása során, az adott beavatkozások véglegesítése közben szükség lehet a tervezett célok és a rendezési terv, valamint a HÉSZ illeszkedésének újbóli összevetésére, illetve utóbbi dokumentumok szükség szerinti módosítására vagy a fejlesztési elképzelések módosítására.

6.1.3.2 Illeszkedés az önkormányzat gazdasági programjához

Balkány Város Önkormányzata 2019. november 18-án fogadta el a 2020 és 2024 közötti időszakra szóló gazdasági programját. A gazdasági program anyagi forrásainak megteremtését az önkormányzat három forrásból tudja biztosítani, amelyek:

- *a központi költségvetésből származó bevételek;*
- *a helyi önkormányzat saját bevételei;*
- *Európai Unió és hazai pályázati úton elnyerhető támogatások.*

A város fejlesztése során az önkormányzat továbbra is fontos szempontnak tartja, hogy olyan fejlesztéseket valósítson meg, amelyek a jövőben nem növelik az önkormányzat kiadásait, azokat a működtetés során is zökkenőmentesen finanszírozni tud. E szemléletet jelen ITS felülvizsgálat során is alkalmazza az Önkormányzat.

A fentiek figyelembevételével Balkányban a következő fejlesztések megvalósítását tervezik 2020-2024 között:

- *Felújítások: Gencsy kastély ütemezett felújítása; sporttelep, sportöltöző felújítása, műfüves pálya megépítése*
- *Ingatlan és infrastruktúra fejlesztések: tájház kialakítása; városi rendezvény helyszínének további fejlesztése, bővítése; egyéb közösségi helyszínek kialakítása; térfelügyelő rendszer továbbfejlesztése; fejlesztési célt szolgáló ingatlanok vásárlása*
- *Zöldfelület fejlesztések: fásítás, parkosítás; új zöldterület kialakítása*
- *Közlekedésfejlesztés: összekötő utak felújításának elősegítése Balkány-Hajdúsámson és Balkány-Téglás között; körforgalom kialakítása az Adonyi-, a Szakolyi-, a Rákóczi- és a Fő utca csomópontjánál; kerékpárút építése Balkány-Biri*

között (a munkálatok megkezdődtek); útfelújítás, belterületi utak felújítása, külterületi utak rendbetétele, szélesítése; járda- és csatornaépítés, -felújítás; a belváros fejlesztése, sétáló utca kialakítása

- *Foglalkoztatottság: munkahelyteremtés segítése; a közmunkaprogram lehetőségeinek jobb kiaknázása*

1.1.3.1 Illeszkedés a helyi esélyegyenlőségi programhoz

Balkány Város Önkormányzatának Helyi Esélyegyenlőségi Programja (HEP) a 2018-2023 közötti időszakra rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat – kiemelten a mélyszegénységben élők és romák helyzetével, a gyermekek helyzetével, esélyegyenlőségével, a gyermekszegénységgel, valamint a nők, idősek és fogyatékkal élőkkel kapcsolatosan. A dokumentum felülvizsgálatára 2023 folyamán fog sor kerülni.

Balkány Város Önkormányzata a HEP elfogadásával érvényesíteni kívánja: az egyenlő bánásmód és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét, a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét, a diszkriminációmentességet, szegregációmentességet, a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A köznevelési intézményeket (óvoda kivételével) érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

Balkány Város Önkormányzatának célja, hogy a város olyan település legyen, ahol érvényesül az az alapelv, amely szerint minden ember egyenlő, illetve az esélyegyenlőség minden ember számára biztosított legyen a társadalmi élet minden színterén. A város az esélyegyenlőséggel kapcsolatos tevékenysége folyamán kiemelt figyelmet fordít arra, hogy a jövőbeni projektek kidolgozásában a civil szervezeteket is bevonja, valamint, hogy elősegítse a lakosság szemléletváltását is.

6.2 Belső összefüggések

6.2.1 A célok és a helyzetértékelésben bemutatott problémák kapcsolata

Jelen fejezet célja, hogy bemutassa, hogy a stratégiában meghatározott célok teljesülése hogyan és milyen mértékben segíti elő a helyzetfeltárás során meghatározott városi és városrészi problémák mérséklődését, illetve, hogy a célok milyen mértékben építenek a különböző területi szinteken definiált adottságokra.

Az alábbi táblázatok összefoglalva azonosítják a tematikus és területi célok, valamint a problémák és adottságok közötti összefüggések erősségét egy 0-tól 3-ig terjedő skálán, ahol a „0” a kapcsolódás hiányát, míg a „3” az erős kapcsolódást jelöli.

12. táblázat: A városi szintű középtávú tematikus célok és problémák kapcsolatai

VÁROSI SZINTŰ KÖZÉPTÁVÚ TEMATIKUS CÉLOK	A KAPCSOLÓDÁSOK ÖSSZESÍTETT

VÁROSI SZINTŰ PROBLÉMÁK						
A város népessége folyamatosan csökken	2	3	2	2	1	10
A magasan képzett lakosság elvándorlása gyorsul	3	2	2	1	1	9
Magas a gazdaságilag inaktív lakosok aránya, a munkanélküliségi ráta, alacsony a foglalkoztatottság.	3	0	0	0	3	6
A város gazdasági szerkezete elaprózott	3	0	0	0	0	3
Egyes közművek (szennyvízhálózat) kiépítettsége nem megfelelő.	1	0	1	3	0	5
A város belterületén alacsony a zöldfelületek aránya, a zöldterületek funkciószegények, állapotuk változó	0	0	3	0	1	4
A városban nem megfelelőek a rekreációs, szabadidő eltöltését szolgáló tevékenységek, lehetőségek.	0	2	3	0	2	7
A város teljes lakosságának közel harmada a tanyavilágban lakik, ahol magas a hátrányos helyzetű lakosság aránya.	2	0	0	1	3	6
A városhoz tartozó tanyák többségének infrastrukturális ellátottsága alacsony.	1	1	1	3	1	7
A KAPCSOLÓDÁSOK ÖSSZESÍTETT ERŐSSÉGE	16	11	12	10	13	

Forrás: saját szerkesztés

Ahogy a fenti összefoglaló-értékelő táblából látszik, a problémák mérséklése szempontjából a város legfontosabb célkitűzése a helyi gazdaság fejlesztése, a város versenyképességének javítása. A települési problémákat közel hasonló mértékben csökkentheti a helyi identitás erősítése és a közösségi, befogadó városi társadalom fejlesztése is. A város közlekedési és közmű infrastruktúrájának fejlesztését célul kitűző tematikus cél a város problémáinak kezelése tekintetében csak korlátozott szerepű.

Az egyes célokhoz kapcsolódó eredmények hozzájárulása a különböző problémákhoz eltérő mértékű, összességében a célok elérése kapcsán a városi népesség fogyása várhatóan csökken, a magasan képzett lakosság elvándorlása mérséklődik. A város által megfogalmazott célok legkevésbé a város gazdasági szerkezetének elaprózottságát tudják mérsékelni.

13. táblázat: A városi szintű középtávú tematikus célok és adottságok kapcsolatai

	VÁROSI SZINTŰ KÖZÉPTÁVÚ TEMATIKUS CÉLOK					A KAPCSOLÓDÁSOK ÖSSZESÍTETT ERŐSSÉGE
	Fejlett helyi gazdasági infrastruktúra, javuló városi versenyképesség (T1)	Magas színvonalú és könnyen elérhető városi szolgáltatások (T2)	Vonzó városi és táji környezet (T3)	Fenntartható és biztonságos városi közlekedés, fejlett városi közmű-infrastruktúra	Helyi hagyományokat ápoló, közösségi és befogadó társadalom (T5)	
VÁROSI SZINTŰ ADOTTSÁGOK						
Aktív korúak aránya magas.	3	0	0	0	0	3
A városnak kedvező a földrajzi elhelyezkedése.	3	0	0	1	0	4
A város mezőgazdasági hagyományai erősek.	2	0	2	0	2	6
A város iparterülete ipari park címmel rendelkezik.	3	0	0	0	0	3
A városban a lakossági alapszolgáltatások valamennyi válfaja biztosított	0	3	1	0	0	4
Jól szervezett a településen a helyközi tömegközlekedés.	0	2	0	2	0	4
A közműellátás fokozatosan záródik.	1	0	1	3	0	5
A település környezeti állapota megfelelő, gazdag a térség flóra- és faunavilága, magas az erdősültsége.	0	0	3	1	0	4
A KAPCSOLÓDÁSOK ÖSSZESÍTETT ERŐSSÉGE	12	5	7	7	2	

Forrás: saját szerkesztés

Az értékelő táblázat alapján megállapítható, hogy a város a helyi gazdaság fejlesztése, a város versenyképességének javítása célkitűzés tekintetében épít leginkább az adottságaira, a meglévő legfontosabb települési erőforrásokra. A város stratégiai célrendszere mérsékelt hangsúllyal épít magas számú aktív korú lakosságára, valamint ipari park címére. Az adottságok és a célok viszonyában az adottságok közül kiemelkednek a mezőgazdasági hagyományok, amelyek így a város legfontosabb adottságának tekinthető.

6.2.2 A célok logikai összefüggései

Jelen fejezet a stratégiában meghatározott városi és városrészi célok között azonosítható összefüggéseket mutatja be. Az alábbi összesítő táblázat ismerteti, hogy az egyes területi célok teljesülése milyen mértékben segíti elő a város egészére vonatkozó célok megvalósulását. Az alábbi táblázat a tematikus és területi célok közötti összefüggések erősségét egy 0-3 skálán azonosítja, ahol a „0” a kapcsolódás hiányát, míg a „3” érték az erős kapcsolódást jelöli.

14. táblázat: A települési célok logikai összefüggései

VÁROSRÉSZI CÉLOK	VÁROSI SZINTŰ KÖZÉPTÁVÚ TEMATIKUS CÉLOK					A KAPCSOLÓDÁSOK ÖSSZESÍTETT ERŐSSÉGE
	Fejlett helyi gazdasági infrastruktúra, javuló városi versenyképesség (T1)	Magas színvonalú és könnyen elérhető városi szolgáltatások (T2)	Vonzó városi és táji környezet (T3)	Fenntartható és biztonságos városi közlekedés, fejlett városi közmű-infrastruktúra (T4)	Helyi hagyományokat ápoló, közösségi és befogadó társadalom (T5)	
Városközpont városrészi cél – V1	3	3	3	2	3	14
Északnyugati városrészi cél – V2	0	1	2	2	1	6
Déli városrészi cél – V3	0	1	2	2	1	6
Keleti városrészi cél – V4	0	1	2	2	1	6
Ipari-gazdasági városrészi cél – V5	3	0	0	2	0	5
Városkörnyéki tanyás városrészi cél – V6	2	2	3	2	3	12
A KAPCSOLÓDÁSOK ÖSSZESÍTETT ERŐSSÉGE	8	8	12	12	9	

Forrás: saját szerkesztés

A városi és városrészi célok logikai összefüggéseinek összesítése alapján a következő főbb megállapítások tehetők:

- A városrészi célok közül a Városközponti városrész és a Városkörnyéki tanyás városrész területi céljai kapcsolódnak a legnagyobb mértékben, az Ipari-gazdasági városrész területi célja pedig a legkisebb mértékben a város tematikus céljaihoz.
- A tematikus célok közül a „Vonzó városi és táji környezet” és a „Fenntartható és biztonságos városi közlekedés, fejlett városi közmű-infrastruktúra” célok kapcsolódnak a legnagyobb mértékben a város városrészi céljaihoz.

6.2.3 A stratégia megvalósíthatósága

A stratégia megvalósíthatósága számos külső és belső tényezőtől függ; ezek egy részét az önkormányzat közvetlenül biztosíthatja, más részére jelentős befolyása van, míg a tényezők jelentős része az önkormányzat tevékenységétől részben vagy egészben független adottságként jelentkezik. A legtöbb ilyen tényezővel kapcsolatban kockázatok is azonosíthatóak, ezeket a „7. A stratégia megvalósításának főbb kockázatai” fejezet mutatja be.

A megvalósítást befolyásoló legfontosabb tényezők:

- **Partnerség:** a stratégia sikeres megvalósításának egyik alapfeltétele, hogy a város az összes érdekelt fél támogatását élvezze, és mind lakosságával, vállalkozásaival, szervezeteivel, mind pedig járási, megyei és központi kormányzati partnereivel kölcsönös előnyökön nyugvó, a problémák megoldására koncentráló, kreatív párbeszédet folytasson. A partnerség kiépítése már a tervezés során megkezdődött, és a végrehajtás során is megvalósul. A partnerségi egyeztetés folyamatát a „8.4. A partnerség biztosítása az ITS készítése és megvalósítása során” fejezet mutatja be.
- **Felelős vezetés:** a stratégia megvalósításához – tekintettel a döntéshozói és operatív feladatok számosságára – felelős és aktív városvezetésre, és jól képzett, tájékozott operatív munkatársakra van szükség. A megfelelő szervezet és személyi állomány a

biztosítéka annak, hogy a szükséges döntések megfelelő időben és megfelelő tartalommal megszülessenek, és a döntések alapján az operatív végrehajtó szervezet világos hatáskörökkel dolgozzon a megvalósításon. A vezetés és irányítás feladatait részletesen a „8.2 Az ITS megvalósításának szervezeti keretei fejezet” tárgyalja.

- **Nyomonkövetés, rugalmas tervezés:** a változó társadalmi-gazdasági körülményekhez történő alkalmazkodás követelménye szükségessé teszi, hogy a stratégia az elfogadása után is rugalmasan tudjon alkalmazkodni a lehetőségekhez, külső adottságokhoz. Ehhez monitoring és kontrolling rendszer működtetése szükséges, amely lehetővé teszi a megvalósulás nyomon követését, az akadályozó tényezők azonosítását és megfelelő intézkedések meghozatalát. A monitoring és kontrolling témakörét a „8.5 Monitoring rendszer kialakítása” fejezet tartalmazza.
- **Pénzügyi tervezés, pénzügyi források:** a megvalósítás alapvető feltétele a pénzügyi források megfelelő időben történő rendelkezésre állása. Míg az előkészítés feladatai során ezek elsősorban önkormányzati források, addig a megvalósítás – tekintettel a helyi önkormányzatok szűkös saját anyagi lehetőségeire – elsősorban külső forrásokra támaszkodhat. A források biztosításának körülményeit, ütemezését és azok nagyságrendjét a „4.5 A fejlesztések ütemezés”, valamint a „4.6 A fejlesztések összehangolt, vázlatos pénzügyi terve” fejezetek tartalmazzák.

6.2.4 A célok megvalósítása érdekében tervezett tevékenységek egymásra gyakorolt hatása

Jelen fejezetben a stratégiában meghatározott, az önkormányzat döntése értelmében a 2027-ig terjedő időszakban prioritást élvező fejlesztések között azonosítható logikai összefüggéseit mutatjuk be. Az alábbi összesítő táblában azt vizsgáljuk, hogy az egyes beavatkozások milyen mértékben kapcsolódnak más beavatkozásokhoz, mennyiben segítik, vagy éppen rontják azok eredményességét.

15. táblázat: A beavatkozások logikai összefüggései

	Csapadékvíz elvezető hálózat fejlesztése Balkányban	Művház és egyéb önkormányzati épület energetikai fejlesztése Balkányban	Sportpálya fejlesztés Balkányban	Kerékpárút kialakítása Szakoly-Balkány települések között	Belterületi utak fejlesztése - Dózsa, Akác, Damjanich, Ady utcák felújítása	Ipari Park fejlesztése	Gencsy kastély felújítása
Csapadékvíz elvezető hálózat fejlesztése Balkányban							
Művház és egyéb önkormányzati épület energetikai fejlesztése Balkányban							
Sportpálya fejlesztés Balkányban							
Kerékpárút kialakítása Szakoly-Balkány települések között							
Belterületi utak fejlesztése - Dózsa, Akác, Damjanich, Ady utcák felújítása							
Ipari Park fejlesztése							
Gencsy kastély felújítása							

Kapcsolat jellege:	<i>erős</i>		<i>közepes</i>		<i>gyenge</i>		<i>nincs</i>	<i>0</i>
---------------------------	-------------	--	----------------	--	---------------	--	--------------	----------

Forrás: saját szerkesztés

7 A STRATÉGIA MEGVALÓSÍTHATÓSÁGÁNAK FŐBB KOCKÁZATAI

Az ITS megvalósítása és megvalósíthatósága szempontjából fontos, hogy azonosítsa azokat a kockázatokat, amelyek esetleges bekövetkezése a stratégia céljainak elérését veszélyezteti. Az egyes konkrét beavatkozások, projektek megvalósítását veszélyeztető kockázatokat az adott fejlesztések kapcsán kell meghatározni és kezelni.

Jelen fejezet a stratégiai szintű kockázatok bemutatása mellett megbecsüli a bekövetkezés valószínűségét és hatásának mértékét, valamint minden egyes kockázat esetében meghatározza a kockázatkezelési intézkedéseket is. A kockázatok több szempont alapján csoportosíthatók.

Attól függően, hogy az adott kockázat bekövetkezése, illetve megelőzése önkormányzati hatáskörbe tartozik-e, elkülöníthetők belső és külső kockázatok.

A stratégiaalkotás és - megvalósítás fázisait tekintve pedig három kockázattípus különböztethető meg:

- **tervezéshez kapcsolódó kockázatok:** a legfontosabb kockázatot a stratégiaalkotás szempontjából a tervezési környezet folyamatos változása jelenti; a kockázat kiküszöbölése érdekében folyamatos egyeztetések, szakértői konzultációk valósultak meg, a városi projektportfólió a helyi igények és szükségletek, valamint az EU-célkitűzések és a hazai operatív programok által kijelölt lehetőségek figyelembevételével került kialakításra;
- **megvalósításhoz kapcsolódó kockázatok:** a legfőbb nehézséget a tervezett projektek végrehajtásával kapcsolatos műszaki és pénzügyi problémák okozhatják, amelyek megfelelő előkészítési tevékenységgel jelentősen csökkenthetőek;
- **fenntartáshoz kapcsolódó kockázatok:** a tervezés és megvalósítás mellett kiemelt figyelmet kell fordítani az elért eredmények fenntartásának módjára és szervezeti hátterére;

A kockázatok különböző területeken jelentkezhetnek – felmerülhetnek pénzügyi, gazdasági, jogi, intézményi, műszaki vagy társadalmi nehézségek, amelyek akadályozhatják a stratégia céljainak elérését.

Az alábbi táblázat a településfejlesztési stratégiához kapcsolódó lehetséges kockázatokat ismerteti, bemutatja a kockázat bekövetkezésének valószínűségét, a hatás mértékét, valamint a kockázat kezelésének, elkerülésének módját.

16. táblázat: A stratégia megvalósíthatóságának főbb kockázatai

KOCKÁZAT MEGNEVEZÉSE	VALÓSZÍNŰSÉG ⁸	HATÁS MÉRTÉKE ⁹	KOCKÁZATKEZELÉS MÓDJA
A jogszabályi környezet kedvezőtlen irányba változása	közepes	jelentős	A jogszabályi változások folyamatos figyelemmel kísérése. Rugalmas, gyors reagálás a megváltozó jogszabályi körülményekhez.
Változó tervezési környezet (hazai operatív programok tartalma, forráskeretek,	magas	jelentős	A változások folyamatos nyomon követése. A stratégia illeszkedésének biztosítása a végső változat elfogadásakor ismert tervezési

⁸ Valószínűség: magas; közepes; alacsony

⁹ Hatás mértéke: jelentős; közepes; alacsony

szervezeti keretek)			környezethez.
Kedvezőtlen gazdasági környezet	magas	jelentős	Alternatív megoldások és eszközök alkalmazása a városfejlesztésben. Intenzív befektetés-ösztönzés.
Megye más városaival való verseny a fejlesztési forrásokért	közepes	közepes	Egyeztetés a városokkal a fejlesztési forrásokért folyó verseny minimalizálása érdekében.
Közbeszerzési eljárásokból adódó kockázatok, időbeli elhúzódás	közepes	közepes	Az eljárásrend szigorú betartása minden érintett részéről. A közbeszerzési dokumentumok megfelelő szakmai előkészítettségének biztosítása. Közbeszerzési szakértő alkalmazása.
Hatósági dokumentumok hiánya, késése	közepes	közepes	A hatsági dokumentumok ügyintézési időkereteinek figyelembevétele. Rugalmas ütemezés a projektelőkészítés során.
Saját forrás előteremtésének kockázata	magas	jelentős	Alternatív forráslehetőségek felkutatása.
Hazai, illetve Európai Uniói fejlesztési források elmaradása	közepes	jelentős	A forrás lehívás késedelmére való felkészülés. Folyamatos egyeztetés a forrást biztosító szervezetekkel.
A tervezett projektek megvalósítási költsége jóval meghaladja a tervezett mértéket	magas	közepes	Részletes projektervek, átgondolt műszaki tervek, költségvetések készítése. Tartalékkeret meghatározása.
A fejlesztések megvalósításához szükséges befektetők, partnerek hiánya	magas	közepes	Megfelelő marketing és promóciós tevékenységek, városi/térségi szintű befektetési-ösztönzési tevékenység erősítése.
A megvalósításhoz szükséges szakemberek hiánya	közepes	közepes	Megfelelő szakmai háttér biztosítása. Az Önkormányzat külső és belső humán erőforrás kapacitásainak megerősítése.
Előre nem látható műszaki problémák	közepes	jelentős	Részletes tanulmánytervek készítése, alapos helyzetfelmérés.
Nem megfelelő műszaki tervek vagy kivitelezés	alacsony	közepes	A tervezők és kivitelezők kiválasztása során kiemelt figyelem fordítása a szakmai alkalmasság, megfelelő referenciák meglétére.
Többletmunka felmerülése	közepes	közepes	Esetleges többletmunkára felkészülés már az előkészítés során.
Kivitelezés csúszása	közepes	közepes	Reális ütemterv összeállítása. Kötér alkalmazása.
Az indikátorok teljesítése nem lehetséges	alacsony	jelentős	Teljesíthető és mérhető indikátorok meghatározása.
Lakossági ellenállás, alacsony szintű lakossági elégedettség	alacsony	közepes	Magas szintű partnerség biztosítása a tervezés, a megvalósítás és a fenntartás során egyaránt. Folyamatos kommunikáció a lakossággal, helyi fórumok szervezése.
Fenntartási költségek jelentős növekedése	közepes	közepes	Költség-haszon elemzés előzetes elvégzése. Korszerű, energetikailag hatékony technológiák alkalmazása. Környezettudatos energiafogyasztásra való

			ösztönzés, szemléletformálás.
A revitalizált vagy új zöldfelületek gyors degradációja	alacsony	alacsony	A városi klímát jól tűrő, őshonos növényfajok telepítése. A zöldfelületek fenntartási költségeinek biztosítása.
A COVID-19 világjárványhoz hasonló járvány kialakulása	alacsony	jelentős	A stratégia keretében megvalósuló közösségi programok rugalmas ütemezése. A közösségi programok, városi rendezvények online megvalósíthatóságának biztosítása.

Forrás: saját szerkesztés

8 A MEGVALÓSÍTÁS ESZKÖZEI ÉS NYOMON KÖVETÉSE

8.1 A célok elérését szolgáló fejlesztési és nem beruházási jellegű önkormányzati tevékenységek

A város megfogalmazott jövőképeinek elérését, fejlesztési céljainak megvalósulását több, az önkormányzat által végzett fejlesztési és nem beruházási jellegű tevékenység is segítheti. Ilyenek lehetnek például a városmarketing, szabályozási és befektetésösztönzési tevékenységek, valamint rendszeres egyeztetési mechanizmusok, amelyeket Balkány Város Önkormányzata már eddig is sikeresen alkalmazott. A városfejlesztési célok elérését szolgáló fejlesztési és nem beruházási jellegű, lehetséges önkormányzati tevékenységek az alábbiak:

Városmarketing tevékenység, városi image erősítése

A tudatos városmarketing tevékenység nagyban támogathatja a városfejlesztési stratégia céljainak megvalósítását, hiszen a városhoz kapcsolódó emocionális tényezők hatással vannak mind a városban élő lakosságra, mind a városba látogató turistákra, a potenciális befektetőkre, a városba való visszatérést fontolgató fiatalokra is. A város pozitív image-ét erősítheti továbbá a vonzó városkép is, ezért fontos a fejlesztések során az egységes városi arculatra való törekvés (pl. épületek homlokzata, egységes utcabútorok).

A városmarketing keretében megvalósítandó tevékenységek a városi marketing terv kidolgozása, felülvizsgálata, a marketing eszközrendszer fejlesztése, valamint a város marketing tevékenység működtetése.

A városfejlesztési stratégia céljainak kijelölésével párhuzamosan be kell azonosítani a fejlesztések potenciális érintettjeit, akik közül az alábbi célcsoportok megszólítása esetén szükséges városmarketing tevékenységet folytatni:

- városban befektetni szándékozó vállalatok és személyek (befektetés-ösztönzés),
- a városban gazdasági tevékenységet folytató szervezetek (intenzív partnerség),
- turistaként a városba látogatók (turisztikai PR és marketing),
- a város és a környező települések lakossága (helyi identitás erősítése).

Foglalkoztatáspolitikai eszközök

Balkányban komoly problémát jelent a jelentős munkanélküliség és az inaktivitás. Az önkormányzat a foglalkoztatáspolitikában kettős szereppel bír:

- egyrészt a közfoglalkoztatási program keretein belül jelentős számú munkanélkülinek tud értékteremtő tevékenységet és rendszeres jövedelmet biztosítani;
- másrészt koordinátorként és ösztönzőként kezdeményezhet helyi, térségi szintű együttműködést és programokat a munkaerő-piaci helyzet átfogó javításáért.

Szabályozási környezet, helyi szabályozás

A városfejlesztési célok elérését nagyban segítheti a kiszámítható, átlátható, fejlesztéseket támogató szabályozási környezet biztosítása, többek között az alábbi területeken:

- A város szabályozási tervének és helyi építési szabályzatának felülvizsgálata és szükség szerint a városfejlesztési célok megvalósulását elősegítő módosítása.

- A városközpont közlekedésének szabályozása fejlesztési és nem beruházási tevékenységek révén: gyalogos sétányok kiépítése a belvárosban, gépjárműforgalom és parkolás feltételeinek szabályozása.
- Beruházói igények egyeztetése: egyes frekvencián elhelyezkedésű, fejlesztendő ingatlanok esetében érdemes megvizsgálni a magántőke becsatornázásának lehetőségét és az erre irányuló szándékokat.

Az ITS-ben megfogalmazott fejlesztési célok elérése szempontjából meghatározásra kerültek azok a szabályozást érintő módosítási szükségletek, beépítési javaslatok, amelyeket a településrendezési terv felülvizsgálatakor figyelembe kell venni.

Befektetésösztönzési, vállalkozásfejlesztési tevékenység

A város fejlesztési céljai között szerepel a gazdaságfejlesztés – ennek elősegítése érdekében szükséges a befektetésösztönzési tevékenység erősítése, a vállalkozói együttműködések ösztönzése. A befektetésösztönzés eszközei közé tartozhatnak a nem pénzügyi támogatások (pl. adó- és illetékkedvezmények, mentességek), az adminisztratív és engedélyezési eljárások egyszerűsítése, gyorsított ügyintézés, könnyített eljárás. A tevékenységhez kapcsolódóan az önkormányzat a vállalkozás-élénkítés érdekében eltörölte a vállalkozások kommunális adóját.

Rendszeres egyeztetési mechanizmusok kialakítása

A városfejlesztés egyik kiemelt fontosságú területe a rendszeres kommunikáció biztosítása az önkormányzat és a helyi érdekeltek (intézmények, városban működő vállalkozások, lakosság) között. A rendszeres egyeztetések lehetőséget nyújtanak arra, hogy az érintett szereplők megismerjék egymás fejlesztési igényeit, elképzeléseit, ami elősegíti a szinergikus hatások érvényesülését. Az egyeztetések mechanizmusának kialakítása nem beruházási jellegű tevékenység, nem jelentős pénzeszközöket, hanem elsősorban szervezési tevékenységet igényel. Az önkormányzat kiemelt figyelmet fordít jelenleg is a civil szervezetek és a lakosság városfejlesztési elképzeléseinek településfejlesztésbe történő bevonására.

8.2 Az ITS megvalósításának szervezeti keretei

A városfejlesztés jelenleg is hatékonyan és szakmailag jól működő szervezeti rendszere a jövőben is alkalmas a városfejlesztéssel kapcsolatos tevékenységek átgondolt, ütemezett és eredményes megvalósítására. A szervezeti struktúra hármas tagolású:

- A stratégiai menedzsmentet a város képviselőtestülete, jegyzője és polgármestere alkotják. Ők felelősek a döntéshozatal során a városfejlesztési célok elérése érdekében érdemi előrelépéseket tenni, valamint a stratégia megvalósulását, illetve ennek társadalmi-gazdasági hatásait nyomon követni, értékelni. A stratégiai menedzsment feladata az ITS rendszeres vagy indokolt esetben történő aktualizálásának biztosítása is.
- Az operatív menedzsmentet a polgármesteri hivatal fejlesztések megvalósításában közreműködő szervezeti egységei, valamint az érintett intézmények vezetői alkotják. Ezek a szakemberek saját területükön végzik a stratégiai célok végrehajtásával kapcsolatos feladatokat.
- A fenntartásban közreműködő személyek a település, az önkormányzati intézmények munkavállalói, illetve mindazon személyek és szervezetek, akik valamilyen módon kapcsolódnak a városfejlesztés eredményeként létrehozott, megújított létesítményekhez.

8.2.1 A városfejlesztés jelenlegi szervezeti rendszere

A városban a városfejlesztéssel kapcsolatos döntési jogkörrel a Képviselő-testület rendelkezik. A képviselő-testület az általa elfogadott rendeletek és határozatok révén dönt többek között az erre célra rendelkezésre álló pénzeszközök nagyságáról, az egyes ilyen jellegű pályázatokhoz szükséges önerő biztosításáról. Ezen túlmenően a testület feladata a város térbeli fejlődését nagymértékben befolyásoló településszerkezeti terv, helyi építési szabályzat és szabályozási terv elfogadása és/vagy módosítása.

A döntések előkészítésében fontos szerepet játszanak a képviselőtestület különböző bizottságai, a Pénzügyi és Gazdasági Bizottság, a Szociális és Kulturális Bizottság, valamint a Környezetvédelmi- és Mezőgazdasági Bizottság. A városfejlesztéssel összefüggő döntések végrehajtása a polgármester feladata.

8.2.2 Az ITS megvalósításának intézményi háttere

Balkány városában a városfejlesztéssel kapcsolatos döntési jogkörrel a képviselő-testület rendelkezik. Az önkormányzati feladatok ellátásában a képviselő-testület munkáját a polgármester (1 fő), az alpolgármester (1 fő), a testület bizottságai (3 db). A Képviselő-testület az alábbi állandó bizottságokat hozza létre:

- Pénzügyi és Gazdasági Bizottság
- Szociális és Kulturális Bizottság
- Környezetvédelmi és Mezőgazdasági Bizottság

A testület 3 bizottsága saját szakterületén közreműködik a városfejlesztési tevékenységeket megalapozó különböző dokumentumok tervezésében, véleményezésében, figyelemmel kísérik a fejlesztések megvalósítását, felügyelik a feladatkörükhöz kapcsolódó önkormányzati intézmények működését. Az általános hatáskörök mellett a bizottságok többsége speciális feladatokat is ellát a városfejlesztéshez kapcsolódóan, amelyek jelentősége az Integrált Településfejlesztési Stratégia kidolgozása és megvalósítása szempontjából is fontos. A településfejlesztési feladatok ellátása a Környezetvédelmi és Mezőgazdasági Bizottság tevékenységi körébe tartoznak.

A szükséges humán erőforrás tekintetében elsődleges szempont, hogy a városfejlesztés projektmenedzsment-szervezetét olyan tapasztalt szakemberek alkossák, akik széleskörű projektmenedzsment ismerettel és gyakorlattal rendelkeznek. A projektek megvalósításához legalább 1-1 fő pénzügyi, műszaki, településfejlesztési és jogi szakemberre van szükség, akik esetében a megfelelő végzettség mellett a releváns szakmai tapasztalat is alapvető elvárás.

A fentebbi kritériumoknak megfelelő szakemberek jelenleg is az önkormányzat alkalmazásában állnak, illetve adott esetben a szükséges szaktudással rendelkező munkavállalókkal kiegészíthető a projektmenedzsment csapat. Az alkalomszerűen szükséges szaktudást megbízási szerződések keretében lehet becsatornázni a városfejlesztési tevékenységek megvalósításába. A pontos szakmai elvárások, kompetenciák és az ahhoz kapcsolható személyek meghatározására a részletes projektfejlesztések szakaszában kerül sor.

A településfejlesztési beavatkozások megvalósítása során a projektmenedzsment-szervezet az önkormányzat bizottságaival és a képviselőtestülettel, a Polgármesteri Hivatal minden érintett irodájával, a projekt partnerekkel, valamint a fenntartásban érdekelt szervezetekkel együtt részletesen meghatározza azokat a garanciális elemeket és szerződéses feltételeket,

amelyek lehetővé teszik a városfejlesztési akciók pénzügyi egyensúlyának, megvalósíthatóságának és fenntarthatóságának folyamatos ellenőrzését.

8.3 A településközi koordináció mechanizmusai, együttműködési javaslatok

Vármegyei szinten a településközi koordinációban Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegye Önkormányzata játszik kiemelkedő szerepet, mivel a 2021-2027-es EU-s programozási periódus stratégiai és projektszintű előkészítése a szervezet hatáskörébe tartozik. A vármegye számára rendelkezésre álló forráskeret észszerű és hatékony felhasználásához elengedhetetlen a partnerség a vármegyei önkormányzat és a települések között. A megye és települések közötti partnerség a vármegye területfejlesztési dokumentumainak (Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Területfejlesztési Konceptió, Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Területfejlesztési Program, Szabolcs-Szatmár-Bereg megye Integrált Területi Programja) kidolgozása keretében valósult meg.

Térségi szinten Balkány szerepkörének tekintetében meghatározó az országos járási rendszerbe történő betagozódása. Balkány a Nagykállói járásba tartozik, így a járásközponttal államigazgatási ügyben, hatósági feladatok ellátásában van elsősorban a városnak kapcsolata. A kormányhivatal járási hivatala Nagykállón található, Balkányban 2015 novembere óta kormányablak működik. Vonzáskörzete és az általa ellátott funkciók alapján Balkány a járás meghatározó települése, amely rendelkezik bizonyos számú, más települést ellátó, városi funkciót jelentő intézményi funkcióval. A város funkcionális várostérségét a környező települések jelentik.

Balkánynak, mint mikrotérségi vonzáskörzettel rendelkező kisvárosnak célja városi funkcióinak megerősítése. E cél eléréséhez több olyan projekt megvalósítását tervezi, amelynek hatásai kiterjednek a szomszédos településekre. A térségben az alábbi területek fejlesztése kiemelt prioritást élvez, mind Balkány, mind a szomszédos települések és a járás egésze szempontjából:

- a városi funkciók megerősítése, a gazdasági potenciált erősítő cél az ipari területek fejlesztése, amely hatása nagymértékben kihat a környező településekre, hiszen azok munkaerőpiaci helyzetét is javítja;
- kiemelt jelentőséggel bírnak azok a közúti fejlesztések, amelyek fejlesztik a város elérhetőségét, közlekedési hálózatát, hiszen ezek biztosítják a térségen belüli mobilitást, a mikrotérségi központ és környezetének összeköttetését;
- fontos térségi cél a biztonságos kerékpáros közlekedés feltételeinek megteremtése, a települések közötti kerékpárutak kiépítése.

A város, annak vonzáskörzete, valamint a járás egységes fejlődéséhez elengedhetetlen, hogy a térség képes legyen problémáit és szükségleteit közösen megfogalmazni, majd ezeket komplex programokká, integrált projektekké alakítani. A párhuzamos kapacitások elkerüléséhez, valamint a város és környéke közötti esetleges konfliktusok (pl. szelektív migráció, párhuzamos kapacitások, gazdasági verseny stb.) megelőzéséhez tehát nemcsak Balkány, hanem a környező települések fejlesztési igényeit is pontosan ismerni kell. A folyamatos kapcsolattartásnak, a közös gondolkodásnak a projektfejlesztés teljes szakaszára ki kell terjednie.

Összességében megállapítható, hogy a településközi koordináció eredményeként a környező települések fejlesztései Balkány tervezett városfejlesztési elképzeléseivel összhangban valósulnak majd meg, a fejlesztések kiegészítik, felerősítik egymást.

8.4 A partnerség biztosítása az ITS készítése és megvalósítása során

Balkány Város Önkormányzata 2014-ban elkészítette és elfogadta a város településfejlesztési programjának társadalmiasításához kapcsolódó és a képviselőtestület által elfogadott partnerségi egyeztetési szabályzatát (Balkány Város Önkormányzata Képviselő testületének 31/2014. (III.20.) határozata (K8) a településfejlesztési és településrendezési eszközök készítése és módosítása során alkalmazott partnerségi egyeztetés szabályairól). A szabályzat a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet alapján került kidolgozásra.

A partnerség megvalósításának a jogszabályi kötelezettségen túl is fontos szerepe van a tervezési folyamatban. Egyrészt lehetőséget ad a partnerek fejlesztési elképzeléseinek megismerésére, másrészt lényeges szerepe van az elkészülő ITS társadalmi elfogadtatásában annak, hogy a partnerek már a tervezés során széles körben bevonásra kerülnek, véleményt nyilváníthatnak. A partnerségi együttműködés folyamata a településfejlesztés tervezési, megvalósítási és fenntartási szakaszaira is kiterjed.

A településfejlesztési dokumentumok egyeztetésének folyamatába az alábbi partneri csoportok kerültek bevonásra:

- A 314/2012. Korm. rendelet alapján meghatározott kötelező véleményezői kör: érintett területi és települési önkormányzatok, állami főépítészeti hatáskörében eljáró megyei kormányhivatal,
- Szakmai egyeztetésbe, véleményezésbe bevont partnerek, amelyek elsősorban a város közintézményeit, hatósági szerveit és a legjelentősebb közösségi szerveződések foglalta magában,
- Városi lakosság.

A partnerségi egyeztetés részeként **2023. május ...-án** megvalósult workshop keretében kaptak a városi érintettek részletes tájékoztatást a város Integrált Településfejlesztési Stratégiájának felülvizsgálatáról. A résztvevők megismerhették az ITS felülvizsgált célrendszerét, valamint a 2021-2027-es időszakra tervezett legfőbb városfejlesztési beavatkozásokat. Mindemellett a város – **2023. júniusában** – véleményezésre megküldte Integrált Településfejlesztési Stratégiáját a 314/2012. Korm. rendelet alapján meghatározott kötelező véleményezői kör részére, valamint honlapján elérhetővé tette a nyilvánosság számára is.

A partnerségi egyeztetési folyamat során beérkező vélemények kezelése egységes, előre rögzített módon történt, megtörtént a javaslatok, vélemények dokumentálása, nyilvántartása, majd szakmai feldolgozása. Az elfogadott vélemények beépítésre kerültek a megfelelő dokumentumokba, míg az el nem fogadott vélemények esetében megtörtént azok indoklása.

A városfejlesztési workshop, a kötelező államigazgatási egyeztetés és a lakossági véleményezés dokumentációja (jelenléti ív, prezentáció), valamint a beérkezett észrevételek Balkány Város Önkormányzatánál elérhetőek. Az önkormányzat továbbá a felülvizsgált ITS nyilvánosságát a dokumentum város honlapján – [Balkány Város Önkormányzata \(balkany.hu\)](http://BalkanyVarosOnkormanyzata.balkany.hu) – történő elérhetősége által folyamatosan biztosítja.

8.5 Monitoring rendszer kialakítása

8.5.1 Az ITS intézkedéseikhez kapcsolódó output és eredményindikátorok meghatározása

A stratégia végrehajtásának és eredményeinek nyomon követését a tematikus és területi célokhoz, valamint a kapcsolódó beavatkozásokhoz rendelt mutatók biztosítják. A monitoringrendszer hatékony működésének egyik alapja a szakmailag megalapozott indikátorkészlet meghatározása. Az ITS indikátorai úgy kerültek meghatározásra, hogy azok egyértelmű és hozzáférhető adatokra támaszkodjanak, azaz az indikátorok változását az adatok egyértelmű változásához lehessen kötni.

Az ITS céljaihoz kapcsolódó indikátorok meghatározása az EU által megjelölt közös indikátorok és a hazai OP tervezetekben használt indikátorok figyelembevételével történt. A célértékek a jelenlegi ismeretek szerinti nagyságrendi becslést jelölnek. Az alábbi táblázatok a stratégia tematikus és területi céljaihoz kapcsolódó eredményindikátorokat foglalják össze.

17. táblázat: Tematikus célok eredményindikátorai

TEMATIKUS CÉL	EREDMÉNYINDIKÁTOR (MÉRTÉKEGYSÉG)	INDIKÁTOR FORRÁSA (MÉRÉS MÓDJA)	MÉRÉS GYAKORIS ÁGA	BÁZISÉRTÉK (ÉV)	CÉLÉRTÉK (2030)
Fejlett helyi gazdasági infrastruktúra, javuló városi versenyképesség (T1)	A 15-64 év közötti lakosság foglalkoztatási rátája (%)	KSH	évente	48,2 (2011)	50
	Működő vállalkozások száma (db)	KSH	évente	346 (2020)	360
	A városban székhellyel rendelkező vállalkozások által fizetett iparűzési adó értéke (millió Ft)	Önkormányzat	évente	100,689 (2021)	120
Magas színvonalú és könnyen elérhető városi szolgáltatások (T2)	Fejlesztett közszolgáltatások száma (db)	Önkormányzat	évente	0 (2022)	3
	Lakossági elégedettség a települési szolgáltatások minőségével (0-10 pontérték)	Önkormányzat	ötévente	később kerül meghatározásra	
Vonzó városi és táji környezet (T3)	Megújított sportolási célú kiszolgáló infrastruktúra mérete (m ²)	Önkormányzat	évente	0 (2022)	18,6
	Lakossági elégedettség a települési környezet minőségével (0-10 pontérték)	Önkormányzat	ötévente	később kerül meghatározásra	
Fenntartható és biztonságos városi közlekedés, fejlett városi közmű-infrastruktúra (T4)	Megújított és újonnan kiépített utak hossza (km)	Önkormányzat	évente	0 (2022)	1,555
	Megújított és újonnan kiépített kerékpárutak, kerékpársávok hossza (km)	Önkormányzat	évente	0 (2022)	26,67
	Energiahatékonysági beruházási intézkedések által érintett épületek száma (db)	Önkormányzat	évente	0 (2022)	3
Helyi hagyományokat ápoló, közösségi és befogadó társadalom (T5)	A szegregált körülmények között élők száma (fő)	KSH (népszámlálás), Önkormányzat	tízévente, évente	634 (2011)	550 (2031)
	Helyi társadalmi akciókban résztvevők száma	Önkormányzat	évente	0 (2022)	-

Forrás: saját szerkesztés

18. táblázat: Területi (városrészi célok) eredményindikátorai

TERÜLETI CÉL	EREDMÉNY-	INDIKÁTOR	MÉRÉS	BÁZISÉRTÉK	CÉLÉRTÉK
--------------	-----------	-----------	-------	------------	----------

	INDIKÁTOR (MÉRTÉKEGYSÉG)	FORRÁSA (MÉRÉS MÓDJA)	GYAKORIS ÁGA	(ÉV)	K (2030)
Városközpont városrészi cél: A városközpont központi funkcióinak erősítése, a városi szolgáltatások fenntartható fejlesztése, vonzó, zöld városközpont kialakítása. (V1)	Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül (%)	KSH	tízévente	55,4	60
	Lakossági elégedettség a települési környezet minőségével (0-10 pontérték)	Önkormányzat	ötévente	később kerül meghatározásra	ötévente
Északnyugati városrészi cél: Fejlett, vonzó lakókörnyezet kialakítása a város népességmegtartó erejének növelése érdekében. (V2)	Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül (%)	KSH	tízévente	56,5	60
Déli városrészi cél: A lakó- és vállalkozói környezet fejlesztésével, a társadalmi esélyegyenlőség feltételeinek megteremtésével a városrész lakosságának nagyobb mértékű integrálása Balkány társadalmi-gazdasági folyamataiba. (V3)	Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül (%)	KSH	tízévente	49,1	55
	Szegregált körülmények között élők száma (fő)	KSH (Népszámlálás)	tízévente	76 (2011)	kevesebb, mint 50
Keleti városrészi cél: A lakó- és vállalkozói környezet fejlesztésével, a társadalmi esélyegyenlőség feltételeinek megteremtésével a városrész lakosságának nagyobb mértékű integrálása Balkány társadalmi-gazdasági folyamataiba. (V4)	Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül (%)	KSH	tízévente	54,4	60
Ipari-gazdasági városrészi cél: A városrész ipari területeinek infrastrukturális fejlesztése. (V5)	A városrészbe újonnan betelepült vállalkozások által fizetett iparüzési adó nagysága (millió Ft)	Önkormányzat	évente	0	10
Városkörnyéki tanyás városrészi cél: A városkörnyéki tanyás bel- és külterületek megközelíthetőségének és infrastrukturális ellátottságának fejlesztése, a lakosság integrálása a város életébe, a városrész természetközeli területeinek fejlesztése. (V6)	Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül (%)	KSH	tízévente	34,5	50
	Szegregált körülmények között élők száma (fő)	KSH (Népszámlálás)	tízévente	558	500
	Nem megfelelő lakhatási körülményeket biztosító lakások ¹⁰ aránya a lakott lakásokon belül (%)	KSH (Népszámlálás)	tízévente	43,3	35

Forrás: saját szerkesztés

A stratégia megvalósítását szolgáló beavatkozások, fejlesztések tervezett output indikátorait a következő táblázat foglalja össze. A projektszintű output indikátorok bázis és célértékeit a kapcsolódó pályázati dokumentációk tartalmazzák.

¹⁰ Komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások

19. táblázat: Az ITS keretében tervezett fejlesztések output indikátorai

Projekt megnevezése	Output indikátor	Mértékegység	Indikátor forrása (mérés módja)	Mérés gyakorisága
Csapadékvíz elvezető hálózat fejlesztése Balkányban	fejlesztéssel érintett csapadékvíz-hálózat hossza	m	projekt jelentés	éves
Művház és egyéb önkormányzati épület energetikai fejlesztése Balkányban	energiahatékonysági fejlesztések által elért energiafelhasználás csökkenése	kWh/év	projekt jelentés	éves
Sportpálya fejlesztés Balkányban	fejlesztéssel érintett terület nagysága	m ²	projekt jelentés	éves
Kerékpárút kialakítása Szakoly-Balkány települések között	újonnan létrehozott kerékpárút hossza	m	projekt jelentés	éves
Belterületi utak fejlesztése - Dózsa, Akácós, Damjanich, Ady utcák felújítása	megújított utak, járdák hossza	km	projekt jelentés	éves
Ipari Park fejlesztése	fejlesztett vagy újonnan létesített iparterületek és ipari parkok területe	ha	projekt jelentés	éves
	fejlesztéssel érintett vállalkozások száma	db	projekt jelentés	éves
Gencsy kastély felújítása	fejlesztéssel érintett épület alapterülete	m ²	projekt jelentés	éves

Forrás: saját szerkesztés

8.5.2 A monitoring rendszer működtetési mechanizmusának meghatározása

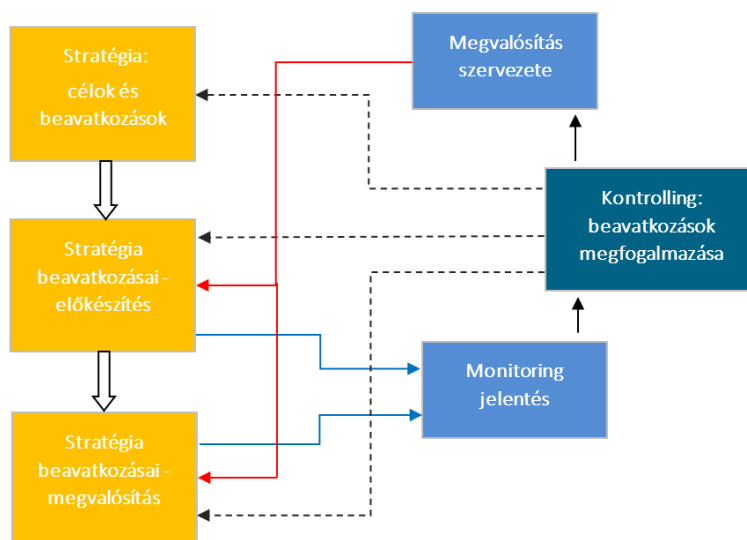
A monitoring az a programalkotást követő nyomon követési folyamat, amely a program végrehajtásának eredményességét kíséri figyelemmel és visszacsatol a végrehajtás folyamatába, illetve indokolt esetben a program felülvizsgálatát eredményezheti.

A monitoring célja, hogy elősegítse a stratégia hatékony megvalósítását, biztosítsa, hogy változó külső és belső körülmények mellett is megfelelő erőforrások álljanak rendelkezésre a beavatkozások megvalósításához. A monitoring elválaszthatatlan a kontrolling fogalmától, amely a monitoring eredményeit felhasználva, szükség szerint és tervezett módon a stratégia megvalósítási folyamataiba, vagy magába a stratégiába avatkozik be. A monitoring folyamata az alábbi lépésekből áll:

- Egyértelmű célkitűzéseket megfogalmazó városfejlesztési stratégia kialakítása (3. fejezet).
- Konkrét beavatkozások és projektek meghatározása (4. fejezet).
- A monitoring és értékelési tevékenység alapját jelentő indikátorkészlet összeállítása – az előző alfejezet összefoglalja a tematikus és területi célokhoz kapcsolódó javasolt monitoringmutatókat, és projektszintű output indikátorokat (8.5.1. fejezet).
- A monitoring és értékelési tevékenység megalapozásához és eredményes végrehajtásához szükséges információk összegyűjtése.
- Az indikátorok teljesülésének nyomon követése a megvalósítás során.

A monitoring tevékenység alapvetően belső feladat, azaz az ITS végrehajtásáért felelős szervezet felelősségi körébe tartozik. Ezen belül célszerű kijelölni egy személyt, aki felelős a monitoring és értékelési tevékenység koordinációjáért és végrehajtásáért. A monitoring folyamatát az alábbi ábra összegzi:

9. ábra: A monitoring folyamatának összefoglalása

Forrás: saját szerkesztés

A monitoringhoz kapcsolódó legfontosabb feladatok a következők:

- az ITS-ben szereplő monitoring és értékelési terv alapján részletes munkaterv és éves feladattervek kialakítása;
- a monitoringrendszer kereteinek kialakítása előre elkészített és folyamatosan frissítendő adatbázis megalkotásával;
- az indikátorok aktuális értékének – a terv szerinti gyakorisággal történő – összegyűjtése, rögzítése a monitoring rendszerben;
- rendszeres kapcsolattartás a nagyobb volumenű projektek megvalósításért felelős személyekkel az indikátorok elérését nagymértékben befolyásoló projektek nyomon követése érdekében;
- éves monitoring jelentés készítése, amely tartalmazza a programszintű és projektszintű indikátorok értékének alakulását, az ennek alapján megfogalmazható következtetéseket és az esetlegesen szükségesnek tartott beavatkozásokat a program végrehajtásába (a jelentést a menedzsmentért felelős döntéshozó testületnek kell jóváhagynia).

A monitoring folyamat szervezete:

- **Képviselőtestület:** a képviselőtestület a monitoring folyamatokkal javaslatokat fogalmaz meg és meghozza a folyamatokkal, illetve a konkrét beavatkozásokkal kapcsolatos döntéseket.
- **Szakmai Bizottságok:** javaslatot tesznek a képviselőtestület felé a stratégia megvalósítását érintő folyamatokra és konkrét beavatkozásokra.
- **Monitoring bizottság:** negyedéves rendszerességgel felülvizsgálja a stratégia megvalósításának folyamatát és javaslatokkal él az érintett bizottságok, illetve képviselőtestület felé. Megtárgyalja és elfogadja az éves rendszerességgel készülő monitoring jelentést, valamint javaslatokat fogalmaz meg azok kapcsán. A monitoring bizottság tagjai lehetnek:
 - a polgármester,
 - a testületi bizottsági elnökök,

- a városi főépítész,
- a településen működő civil szakmai támogató csoport vezetője,
- egyéb civil szervezetek,
- a stratégia megvalósításáért felelős operatív szervezet.
- **Stratégia megvalósításáért felelős operatív szervezet – monitoring felelős:** A végrehajtó szervezeten belül a monitoringért felelős munkatársat kell kijelölni. A munkatárs feladata, hogy éves rendszerességgel elkészítse a megvalósítás folyamatáról szóló jelentést, azt az operatív szervezet vezetőjével egyeztesse, aki a jelentést a monitoring bizottság vezetője felé továbbítja.

A monitoring folyamatával kapcsolatos dokumentumok:

Éves monitoring jelentés: A monitoring jelentések rendkívül fontos eszközök a program ütemezett felülvizsgálatának megalapozásához, illetve indokolt esetben rendkívüli módosításokat is eredményezhet egy-egy éves jelentés tartalma a programban. A monitoring jelentések az évente készülő akciótervek fontos háttérdokumentumai is, az ott megfogalmazott javaslatokat az akciótervekben is figyelembe kell venni.

Az éves jelentés elkészítéséért az operatív végrehajtó testület felel. Az éves jelentést a Monitoring Bizottság javaslatai alapján az érintett testületi bizottságok, valamint a képviselőtestület minden évben megtárgyalja, elfogadja, illetve meghozza a szükséges intézkedésekkel kapcsolatos döntéseket. Az éves jelentés tartalma:

- A megvalósítással kapcsolatos tevékenységek, azok előrehaladása és értékelése
- A megvalósítás folyamatainak javítása érdekében fogantatott intézkedések leírása és értékelése
- A stratégiában azonosított számszerűsített indikátorok
- A megvalósításra fordított pénzügyi források
- A szervezettel, célokkal és beavatkozásokkal kapcsolatos javaslatok, amelyek tartalmazzák a felelősök és határidők meghatározását is
- A következő periódusra tervezett tevékenységek és a szükséges szervezeti erőforrások és pénzügyi források meghatározása

Adatbázis: Az előre elkészített és folyamatosan frissítendő adatbázis biztosítja az ITS keretében tervezett beavatkozások előrehaladásának, valamint a stratégiai és projektszintű indikátorok teljesítésének objektív és naprakész nyomon követhetőségét, valamint az esetlegesen felmerülő problémákat megfelelő kezelést. Az adatbázis az éves jelentések mellékletét képezi.

A stratégia éves áttekintése kizárólag kisebb korrekciók végrehajtására szolgál. A korrekciókat, beleértve a korrekciót kiváltó okokat, megfontolásokat rögzíteni és nyilvánossá kell tenni. Az ITS részletesebb, a helyzetelemzést, a stratégiai célokat és beavatkozásokat érintő aktualizálására, felülvizsgálatára – ha lényeges változás nem történik a külső környezetben – négyévente van szükség. Ezen alkalmakkor célszerű az ITS indikátor értékeinek alakulását megvizsgálni és az elért eredményeket ezek alapján értékelni.